

Budsjett-innst. S. nr. 3

(2000-2001)

Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2001 vedkommende Utenriksdepartementet m.v.

St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 6 (2000-2001)

Til Stortinget

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2001 for de kapitlene og postene som er fordelt til komiteen under rammeområde 4.

1. OVERSIKT OVER BUDSJETTKAPITLER OG POSTER I RAMMEOMRÅDE 4 (UTENRIKS)

Nedenfor følger en oversikt over bevilgningsforslagene i rammeområde 4 slik de fremkommer i St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 6 (2000-2001). 90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1
------	------	---------	---------------

Utgifter i hele kroner

Utenriksdepartementet

100	Utenriksdepartementet	359 009 000
1	Driftsutgifter	327 292 000
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 697 000
70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000
71	Diverse tilskudd	27 320 000
101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)	790 425 000
1	Driftsutgifter	773 590 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 715 000
70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000
102	Særavtale i utenrikstjenesten	137 547 000
1	Driftsutgifter	137 547 000
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	5 300 000
1	Driftsutgifter	5 300 000
104	Kongefamiliens offisielle reiser i utlandet	8 000 000
1	Driftsutgifter	8 000 000
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål	56 660 000
1	Driftsutgifter	19 875 000
70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner	1 057 499 000
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	621 643 000
71	Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	435 856 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	119 040 000
	1	Driftsutgifter	119 040 000
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	158 060 000
	1	Driftsutgifter	158 060 000
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene	191 915 000
	1	Driftsutgifter	188 415 000
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene	94 800 000
	1	Driftsutgifter	94 800 000
150		Bistand til prioriterte land og regioner	2 187 000 000
	70	Bistand til Afrika, <i>kan overføres</i>	1 520 000 000
	71	Bistand til Asia, <i>kan overføres</i>	370 000 000
	72	Bistand til Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	127 000 000
	73	Bistand til Midtøsten, <i>kan overføres</i>	170 000 000
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid	1 066 500 000
	1	Driftsutgifter	13 500 000
	50	Fredskorpset	19 000 000
	70	Tilskudd til opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	54 000 000
	71	Tilskudd via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	740 000 000
	72	Tilskudd til kompetansebygging i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	205 000 000
	73	Tilskudd til kulturtiltak i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	35 000 000
155		Miljø og naturressursforvaltning	310 000 000
	70	Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	310 000 000
156		Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling	35 000 000
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	35 000 000
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157)	550 250 000
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	57 000 000
	71	NORFUND - Tilskudd til tapsavsetning ved investeringer i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	56 250 000
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	437 000 000
158		Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring	142 500 000
	1	Driftsutgifter	90 000 000
	70	Tilskudd til forskning om utviklingsspørsmål, <i>kan overføres</i>	52 500 000
159		Tilskudd til ymse hjelpetiltak	40 466 000
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	40 466 000
161		Generelle bidrag - FN-organisasjoner	2 249 500 000
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	2 249 500 000
163		Generelle bidrag - finansinstitusjoner	1 091 500 000
	70	Innskudd i finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	1 091 500 000
164		Generelle bidrag - andre organisasjoner	74 500 000
	70	Tilskudd til andre organisasjoner	74 500 000
165		Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi) ..	352 100 000
	1	Driftsutgifter	3 100 000
	70	Tilskudd til multi-bi-samarbeid, <i>kan overføres</i>	349 000 000
166		Gjeldslettetiltak	350 000 000
	70	Tilskudd til gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000
190		Humanitær bistand ved naturkatastrofer	190 000 000
	70	Tilskudd ved naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	190 000 000
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	1 239 300 000
	1	Driftsutgifter	1 300 000
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, <i>kan overføres</i>	1 238 000 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1
192		Fred, forsoning og demokrati	877 200 000
	1	Driftsutgifter	2 500 000
	70	Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, <i>kan overføres</i>	98 000 000
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	775 000 000
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000
195		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	857 119 000
	21	Spesielle driftsutgifter	857 119 000
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	418 700 000
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa, <i>kan overføres</i>	369 900 000
	71	Fred og demokratiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	43 800 000

Justisdepartementet

480		Svalbardbudsjettet	61 230 000
	50	Tilskudd	61 230 000

Nærings- og handelsdepartementet

972		Internasjonale investeringstiltak	4 084 000
	71	Tilskudd til Nordisk Prosjektportfond	4 084 000

Miljøverndepartementet

1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)	112 619 000
	1	Driftsutgifter	112 121 000
	50	Stipend	498 000
		Sum utgifter rammeområde 4	15 187 823 000

Inntekter i hele kroner

Inntekter under departementene

3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)	14 682 000
	1	Gebyrer	9 300 000
	4	Leieinntekter	1 571 000
	5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	3 811 000
3157		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 157)	8 460 000
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)	29 373 000
	1	Salgs- og utleieinntekter	15 527 000
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	10 617 000
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	3 229 000
		Sum inntekter rammeområde 4	52 515 000
		Netto rammeområde 4	15 135 308 000

Oversikt over budsjettavtalen inngått mellom Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, for så vidt forliket avviker fra Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 6 (2000-2001)

Kap.	Post	Formål:	St. prp. nr. 1 m/Tillegg 1-11	Budsjettavtalen mellom Ap og Sentrum
Utgifter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)				
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	71	Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen	435 856	194 856 (-241 000)
Sum utgifter rammeområde 4			15 187 823	14 946 823 (-241 000)
Inntekter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)				
Sum inntekter rammeområde 4			52 515	52 515 (0)
Sum netto rammeområde 4			15 135 308	14 894 308 (-241 000)

2. SAMMENDRAG

2.1 Budsjettproposisjonen

2.1.1 Utenriksdepartementet

Regjeringen foreslår i proposisjonen at det for 2001 bevilges 2 414 500 000 kroner til programområde 02, Utenriksforvaltning, mot 2 055 025 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Økningen i bevilgningsforslaget har årsak i flere forhold.

Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen er besluttet gjeninnført med forbehold om Stortingets samtykke. Den norske delen av totalrammen er beregnet til om lag 113,6 mill. euro. Inntil 60 pst. av midlene under den nye finansieringsordningen vil kunne bli utløst i 2001, noe som innebærer at det foreslås bevilget om lag 436 mill. kroner i 2001 til dette formål.

Videre har utgiftene til FN's fredsbevarende operasjoner økt betydelig, samtidig som Norges andel av budsjettene til dette formål forventes å gå noe opp.

Forslaget til bevilgningsøkning har ellers sammenheng med økning i pliktige bidrag til internasjonale organisasjoner hvor Norge er medlem, samt pris- og lønnsjusteringer.

Det er dessuten foreslått en viss økning i bevilgningen til kultur- og profileringstiltak i utlandet.

Det understrekes i proposisjonen at Regjeringen i 2001 vil fortsette arbeidet for å styrke sikkerhet og samarbeid i Europa. Det vises til at Norge innenfor rammen av EU vil delta aktivt i utviklingen av europeisk militær- og sivil krisehåndteringsevne.

Videre vises det til at europasamarbeidet gjennom EØS/EFTA og tredjeland, menneskerettigheter, FN, ressursforvaltning, styrking av det multilaterale han-

delssystemet samt presse-, kultur- og informasjons-spørsmål vil være viktige satsingsområder i 2001.

Under programområde 03 Internasjonal bistand (ODA-bistand) foreslås det for 2001 bevilget 12 345 500 kroner, mot 10 822 500 kroner for 2001.

Dette innebærer en nominell økning på 1 523 000 kroner (14 pst.) i forhold til saldert 2000-budsjett. Bevilgningsforslaget tilsvarer 0,89 pst. av BNI-anslaget for 2001, det samme som i 2000.

Under programområde 03, programkategori 03.50 Øvrig bistand, er det i tillegg foreslått bevilget 418 700 000 kroner i Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak, mot 278 200 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Regjeringen fastholder målet om en opptrapping av bistanden til 1 pst. av BNI.

Humanitær bistand og fred, menneskerettigheter og demokrati var de resultatområder for norsk bilateral bistand som økte mest i 1999. For øvrig lå resultatområdet sosial utvikling omtrent på samme nivå som året før, mens økonomisk utvikling hadde en viss nedgang i ressurstilgangen i 1999.

I budsjettproposisjonen for 2001 peker Regjeringen ut følgende hovedutfordringer for utviklingssamarbeidet: Opptrapping av den multilaterale bistand, økt innsats på helse, utdanning og HIV/AIDS-bekjempelse. Også fred og forsoning, gjeldslettetiltak, utviklingsforskning og regionalt samarbeid er gitt prioritet innen 03-området.

2.1.2 Justis- og politidepartementet

Fra Justisdepartementet er det bare kategori 06.80, kap. 480, Svalbardbudsjettet, som faller inn under rammeområde 4.

Bevilgningen over statsbudsjettet under denne kategorien og dette kapitlet skal dekke det forventede underskuddet i Svalbardbudsjettet. Forslaget til svalbardbudsjett for 2001 viser kr 94 348 000 i utgifter og kr 33 118 000 i inntekter. Differansen (og dermed bevilgningsforslaget) blir kr 61 230 000, mot kr 59 506 000 i saldert budsjett for 2000.

Artikkel 8 i traktaten om Spitsbergen av 9. februar 1920 (Svalbardtraktaten) legger begrensninger på adgangen til å oppkreve skatter og avgifter på Svalbard, og på anvendelsen av disse midlene. Dette er bakgrunnen for at det er opprettet et eget svalbardbudsjett og for at det lages en egen innstilling om Svalbardbudsjettet, jf. Budsjett-innst. S. nr. 14 (2000-2001).

2.1.3 Miljøverndepartementet

Fra Miljøverndepartementet inngår kap. 1471 Norsk Polarinstitutt, inntekter og kap. 4471 Norsk Polarinstitutt, utgifter i rammeområde 4. Når det gjelder enkeltheter vises det til den kapittelvise gjennomgangen nedenfor, jf. pkt. 4.4.1 og 4.4.2.

3. KOMITEENS ALMINNELIGE MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Haakon Blankenborg, Kjell Engebretsen, Kirsti Kolle Grøndahl, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Tom Thoresen, fra Fremskrittspartiet, Dag Danielsen og André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Magne Bondevik og lederen Einar Steensnæs, fra Høyre, Jan Petersen og Siri Frost Sterri, fra Senterpartiet, Johan J. Jakobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lisbet Rugtvedt, og fra Venstre, Lars Sponheim, har ved Stortingets vedtak 19. oktober 2000 fått tildelt kapitler under rammeområde 4 Utenriks (jf. Innst. S. nr. 2 (2000-2001)). Ved vedtak 28. november 2000 er netto utgiftsramme for rammeområde 4 fastsatt til 14 894 308 000 kroner (jf. Budsjett-innst. S. I (2000-2001)). Det framsatte bevilgningsforslag i innstillingen bygger på disse vedtakene om rammenes størrelse, jf. Stortingets forretningsorden § 19.

I henhold til Innst. S. nr. 2 (2000-2001) vises det ellers til at statsbudsjettets 90-poster behandles av finanskomiteen, utenfor rammen i Budsjett-innst. S. nr. 6 (2000-2001).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, vil vise til følgende omdisponeringer i forhold til proposisjonen:

Kap. 154 post 71 Tilskudd via frivillige organisasjoner, økes med 25 mill. kroner. Kap. 157 post 72 reduseres tilsvarende.

Kap. 150 post 70.55 Regionbevilgning for andre samarbeidsland i Afrika, økes med 20 mill. kroner. Kap. 161 post 70.55 FN-organisasjoner reduseres tilsvarende.

Flertallet har med interesse registrert tanken om at det bør etableres et utviklingsfond over statsbudsjettet. I avtalen om budsjettforliket for 2001, som ble inngått 18. november 2000 mellom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, står det i punkt 31 at: "Avtalepartene ber Regjeringen utrede et utviklingsfond som kan brukes til nærmere bestemte bistandsformål i fattige utviklingsland."

Dette flertallet ser fram til at Regjeringen så snart som mulig kommer tilbake til Stortinget med en nærmere vurdering av både prinsipielle og praktiske sider av en slik fondsordning. Dette flertallet forventer at utredningen belyser hvilke utviklingsformål et eventuelt slikt fond kan brukes til, hvordan forvaltningen kan organiseres og hvilke retningslinjer en kan legge til grunn for tilføring av midler til utviklingsfondet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti ser med glede på at flertallet er positive til tanken om et utviklingsfond. Dette medlem går inn for å sette av 5 mrd. kroner av oljefondet i et solidaritetsfond/utviklingsfond som skal investere i næringsvirksomhet i de fattigste delene av verden. Dette fondet skal først og fremst gå til investeringer i de 48 såkalte MUL-landene; det vil si de minst utviklede landene i verden. Storparten av disse ligger i Afrika, men også noen øystater og land i Asia er i denne gruppen. Det er en hovedutfordring å øke strømmen av privat kapital til de fattigste landene i verden. I dag er den private kapitalstrømmen fra nord til sør 5 ganger så stor som bistanden. Likevel er disse tallene orsmå i forhold til samlede kapitalbevegelser over landegrensene. Norge er - gjennom oljefondet - i ferd med å bli en betydelig aktør på det internasjonale finansmarkedet. Hvordan oljefondet blir investert er et politisk spørsmål, av interesse for alle i Norge som har del i denne formuen. Sosialistisk Venstreparti vil at Norge skal bruke en del av denne formuen til investeringer i de fattigste landene i verden gjennom et solidaritetsfond.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Regjeringens betydelige økning av bistandsbudsjettet, med vel 1,5 mrd. kroner, som spesielt innebærer en satsning på helse, utdanning og HIV/AIDS-bekjempelse. Dette innebærer en ODA-andel på 0,89 pst. av BNI og er i tråd med Arbeiderpartiets programformuleringer om en gradvis økning av bistanden til 1 pst. av BNI.

Vaksinasjon er basis for gode helsetjenester. Hvert år fødes det millioner av barn som ikke får tilbud om vak-

sinasjon. Disse medlemmer er derfor tilfreds med Regjeringens satsing på vaksine til verdens fattige barn, gjennom støtte til det nye globale vaksineinitiativet GAVI.

Disse medlemmer viser til at HIV/AIDS har utviklet seg til å bli en krise av så store dimensjoner at den truer med å utslutte mange av de framskrittene som er gjort for å redusere fattigdom og marginalisering. 34 millioner mennesker lever nå med HIV/AIDS. 95 pst. av de smittede lever i utviklingsland. Afrika sør for Sahara, er hardest rammet. Kvinner, barn og ungdom er mest sårbare. Denne tragedien krever en bred mobilisering bygget på at aids erkennes som et problem som angår alle. Disse medlemmer er derfor svært fornøyde med at Regjeringen prioriterer innsatsen mot HIV/AIDS i utviklingsarbeidet, i regi av multilaterale organisasjoner.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at bistanden faktisk kommer de fattigste til gode. Fred, et fungerende demokrati og respekt for menneskerettighetene er sentrale forutsetninger for ethvert lands utvikling. Hovedansvaret hviler på utviklingslandene selv. Skal bistanden bli til noe mer enn akutt nødhjelp, er det nødvendig med samfunnsstrukturer som gir rom for deltakelse og rettferdig fordeling. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen skjærper kravene til mottakerlandene betraktelig, for i enda større grad å sikre at bistanden kommer de fattigste til gode.

Disse medlemmer viser til at de frivillige organisasjonene har, og fortsatt vil spille en viktig rolle i norsk bistand, med prioritering av innsats i lavinntektsland og en klar fattigdomsprofil. Om lag hver fjerde bistandskrone går via de frivillige organisasjonene. Da må vi være sikre på at dette er en effektiv bruk av bistandsmidler. Disse medlemmer mener de enkelte aktører i bistandsarbeidet må sees innenfor en helhetlig norsk utviklingsstrategi, og at dette må inkludere en arbeidsfordeling mellom aktørene. Det gjelder også de frivillige organisasjonene. Disse medlemmer viser til Innst. S. nr. 28 (1999-2000), der Regjeringen bes gjennomføre en undersøkelse av effekten av bistand og nødhjelp som kanaliseres gjennom de frivillige organisasjonene.

Budsjettet inneholder en opptrapping av den multilaterale bistanden. Disse medlemmer mener det er viktig at FN beholder og utvikler sin selvstendige stilling som aktør på den internasjonale bistandsarena, og vil særlig vektlegge det arbeidet FN-organisasjonene utfører i Afrika, både som konfliktløser og med langsiktig utviklingsarbeid. Disse medlemmer vil vise til at FN nå har opprettet en UN Resident Coordinator i det enkelte land, ofte i regi av FNs utviklingsprogram; UNDP. Dette muliggjør en bedre samordning av bistanden i mottakerlandene. Disse medlemmer har merket seg at en vesentlig del av norsk bistand som kanaliseres gjennom FN-systemet, går til Afrika.

Disse medlemmer mener det er viktig å satse på en utvikling av næringslivet i det enkelte mottakerland,

og at også norsk næringsliv finner sin plass som aktør i en helhetlig utviklings- og bistandsstrategi.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å sette fokus på utviklingen av Afrika. Politikken overfor Afrika må normaliseres og ha en bredde. Det betyr at bistanden må sees i sammenheng med næringsutvikling, handel, konfliktforebygging/-løsning og utvikling av demokrati og institusjoner.

Disse medlemmer mener det er foruroligende at fattigdommen feminiseres, og at ^o av verdens fattige er kvinner. Det må satses på kvinner i det enkelte bistandsprosjekt, og Norge må både bilateralt og via FN-systemet sikre at jenter får utdanning og helse, og arbeide for kvinners grunnleggende menneskerettigheter.

Budsjettet inneholder en opptrapping av støtten til Sentral- og Øst-Europa. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av å fortsatt bidra til omstillingen til en demokratisk styreform, markedsøkonomi og forbedring av miljøsituasjonen i Sentral- og Øst-Europa, og støtter Regjeringen i at Nordvest-Russland og de baltiske land også i 2001 skal være prioriterte områder for innsatsen under Samarbeidsprogrammet for Sentral- og Øst-Europa. Gjennom Handlingsplanen for atomsaker støtter Norge arbeid med atomsikkerhet og reduksjon av faren for radioaktiv forurensning i Russland og sentraleuropeiske stater. Disse medlemmer viser for øvrig til at fremtidig norsk bistand til landene i Sørøst-Europa ble behandlet i bredt våren 2000, i Innst. S. nr. 128 (1999-2000), jf. St.meld. nr. 13 (1999-2000). Disse medlemmer vil også vise til arbeidet med å gi substans til EUs nordlige dimensjon.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av stabilitet og videreutviklingen av demokrati og oppbygging av velferd i Europa, og har med tilfredshet merket seg at Regjeringen tar et aktivt medansvar for den stabilitetspolitikken utvidelsen av EU innebærer, og at det legges opp til en egen handlingsplan rettet mot de sentraleuropeiske søkerlandene til EU.

Disse medlemmer viser til Regjeringens satsing på utenrikskultur og til økningen i bevilgningen til internasjonale presse, kultur-, og informasjonsformål. Økningen utgjør 10 pst. i forhold til inneværende års budsjett, og er den første vesentlige opptrapping på feltet siden 1994.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre vil framheve internasjonal solidaritet, fred og sikkerhet, demokrati og menneskerettigheter som grunnleggende verdier Norge aktivt må arbeide for i verdenssamfunnet. Samtidig må vi gjennom forpliktende avtaler og samarbeid sikre en mer rettferdig verdenshandel og bedre beskyttelse av vårt globale miljø. Dette må være hovedoppgaver for norsk utenrikspolitikk sammen med ivaretagelsen av norske interesser i en stadig mer globalisert verden.

Disse medlemmer viser til at sentrumsregjeringen la fram en plan for opptrapping av bistanden til 1

pst. av BNI. Som et første skritt ble bistandsbudsjettet for 2000 økt til 0,89 pst. av BNI. Statsbudsjettet for 2001 innebærer en betydelig økning i bevilgningene til bistand, men øker ikke bistandens andel av BNI og er dermed ikke noe nytt skritt i opptrappingen til 1 pst. av BNI. Etter disse medlemmers syn er det imidlertid positivt at et flertall, bestående av sentrumspartiene, Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, bekrefter sin vilje til å videreføre opptrappingsplanen.

Disse medlemmer vil vise til at sentrumspartiene i budsjettforliket fikk avtalefestet at Regjeringen skal utrede etableringen av et utviklingsfond, og vil for sin del framheve den rolle et slikt fond kan spille som et nytt instrument i gjennomføringen av opptrappingsplanen for bistanden og en mer solidarisk forvaltning av de store petroleumsinntektene vår nasjon nå får til disposisjon.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av å styrke FN-systemets evne til å løse sine viktige oppgaver i et verdenssamfunn preget av økende gjensidig avhengighet. Norges medlemskap i FNs sikkerhetsråd reiser krav om en aktiv politisk og diplomatisk innsats, for å sikre at denne krevende og ansvarsfulle oppgaven blir løst på en god måte. Bistandsbudsjettets prioritering av overføringer til FN-systemets arbeid for sosial og økonomisk utvikling er også et uttrykk for Norges tradisjon som støttespiller for multilaterale samarbeidsløsninger. I en verden som preges av økende regional rivalisering er det viktigere enn noen sinne å styrke de globale samarbeidsfora.

Både gjennom det multilaterale og det bilaterale utviklingssamarbeidet må Norge videreføre arbeidet for prinsipper som fattigdomsorientering og avbinding av bistanden. Samtidig må både bistandsorganer og mottakerland gi økende prioritet til fattigdomsbekjempelse og økt satsing på utdanning og helse for å styrke de fattige folkegruppene evne til å bedre sine livskår og skape sosial og økonomisk utvikling ved egne krefter. Disse medlemmer ser satsingen på vaksineinitiativet GAVI som et ledd i en lang tradisjon for satsing på helsetiltak med fokus på mor og barn, samtidig som Norges innsatsen mot HIV/AIDS viser Norges vilje til å møte en ny, men meget alvorlig, utfordring innen helsesektoren.

Disse medlemmer anser det som en styrke at Norge bevisst satses på et samspill av flere kanaler for bistand, slik som multilaterale organisasjoner, stat-til-stat-samarbeid via NORAD, mellomfolkelig samarbeid via frivillige organisasjoner og samarbeid mellom bedrifter og faglige institusjoner i nord og sør. De forskjellige bistandskanalene har ulike fortrinn som bevisst må utnyttes innenfor en helhetlig sørpolitikk.

Disse medlemmer vil særlig framheve de frivillige organisasjonenes rolle, og ser det som et stort framskritt at både statlige og multilaterale organer gjennom de siste tiårene i økende grad har erkjent betydningen av at det sivile samfunns organisasjoner deltar i utviklingssamarbeidet og at ikke-statlige organisasjoner har en rolle å spille som korrektiv og opinionsvekker i forbindelse med forhandlinger i internasjonale fora.

Disse medlemmer har merket seg at den tosidige bistanden til Norges fattige samarbeidsland i Afrika og tilskuddene til frivillige organisasjoners utviklingstiltak har kommet svakt ut i Regjeringens forslag. Disse medlemmer legger vekt på at det er oppnådd flertall i komiteen for påplussinger til disse formålene.

Selv om fattigdomskløften mellom nord og sør reiser de største utfordringene til det internasjonale solidaritetsarbeidet, vil disse medlemmer også framheve betydningen av at Norge bilateralt og gjennom internasjonale samarbeidsfora trapper opp støtten til land i Sentral- og Øst-Europa. Etter disse medlemmers syn er samarbeid med Nordvest-Russland og de baltiske land svært viktig i en periode hvor de går gjennom en krevende omstillingsprosess for å styrke demokratiet, miljøet og en markedsøkonomi med sosialt ansvar. Norges interesse av økt atomsikkerhet og reduksjon av faren for radioaktiv forurensning viser at dette samarbeidet også er av gjensidig interesse.

Mange av de utfordringer vi står overfor i våre nærområder er så krevende at det etter disse medlemmers syn er av stor betydning at både USA og EU engasjeres til økt deltakelse for å løse problemene. Også i arbeidet for å løse regionale konflikter i Midtøsten, på Balkan og en rekke områder i sørlige verdensdeler må Norge aktivt bidra til å bringe inn FN og verdenssamfunnets nasjoner, samtidig som Norge fortsatt må vise vilje til å sette ressurser inn der Norge i kraft av sin selvstendige posisjon kan utøve en rolle som konfliktmegler og fredsbygger. Gjennom vårt medlemskap i NATO og i et forsterket samarbeid om sikkerhets- og forsvarsoppgaver i Europa, skal Norge aktivt kunne møte nye sikkerhetspolitiske utfordringer innenfor vårt interesseområde.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at utenrikspolitikken må sikre norske interesser gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid, med sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel, og respekt for grunnleggende menneskerettigheter. Derfor ønsker disse medlemmer at Norge skal påtale brudd på grunnleggende menneskerettigheter i de internasjonale fora hvor Norge deltar.

Disse medlemmer mener at ordningen med tvungne bidrag til statlig u-hjelp gjennom beskatningen bidrar til å svekke den enkelte personlige ansvarsfølelse og giverglede. Videre mener disse medlemmer at statlig u-hjelp stort er sett lite effektiv og kostbar å administrere. Disse medlemmer vil peke på at lederne i flere av landene som mottar norsk u-hjelp kjøper våpen og luksusartikler i store mengder i stedet for å sørge for mat og skolegang til folket.

Disse medlemmer vil peke på at den lave levestandard i u-landene først og fremst som et resultat av landenes interne organisasjonsforhold og politiske system. Produksjonsevnen og innsatsviljen hos et folk forsvinner når folket undertrykkes av totalitære styreform og planøkonomi. Økonomien kan heller ikke utvikles når de fleste industriland setter en effektiv stopper for import fra utviklingslandene.

Disse medlemmer vil gi honnør til enkelte stater som har kommet seg ut av uføret ved å innføre et markedsøkonomisk system og mer frihet for den enkelte. En slik utvikling bør oppmuntres også i andre u-land.

Disse medlemmer mener at målet må være å stimulere til en effektiv jordbruksproduksjon, slik at sult forhindres og tørkekatastrofer forebygges. På denne bakgrunn mener disse medlemmer at dette kan gjøres best ved å innføre markedsøkonomi i disse landene.

Disse medlemmer vil støtte nød- og katastrofehjelp gjennom nasjonale og internasjonale organisasjoner som Røde Kors, Kirkens Nødhjelp, Norske Misjonsselskaper m.m.

Disse medlemmer er oppmerksomme på at betydelige deler av verdens befolkning lever i fattigdom og nød, men vil peke på at dette først og fremst skyldes interne kultur- og administrasjonsproblemer. Det har først og fremst dreid seg om ettpartistater som har vært styrt av en privilegert maktelite som støtter seg til de militære, politiet og et korrump byråkrati som

ofte, i alle fall indirekte, er finansiert av bl.a. norske utviklingshjelpsmidler.

Disse medlemmer vil videre særlig påpeke at makteliten i storbyene i utviklingslandene har redusert prisene på landbruksvarer til et nivå som innebærer utbytting av bøndene, noe som har ført til stagnasjon i landbruket og matvarekrise. Vestlig bistand til utviklingslandenes landbruk har ført til at tradisjonelt landbruk er blitt skjøvet til side av et "moderne" landbruk som ikke harmonerer med økologi og miljø i disse landene. Vestlig bistand av landbruksprodukter på verdensmarkedet har også bidratt til å vanskeliggjøre utviklingslandenes produksjon.

Disse medlemmer vil for øvrig opprettholde bistand til Bangladesh for 2001 på 140 mill. kroner, siden store deler av landet nærmest er permanente katastrofeområder.

Disse medlemmer har tatt hensyn på budsjettet til at den statlige u-hjelpen blir avviklet i en overgangsperiode på en måned og har redusert denne hjelpen til 10 pst. av Regjeringens forslag for statsbudsjett for 2001.

Fremskrittspartiets budsjettalternativ (i mill. kroner)

Kap.		Reduksjon	Økning
100	Utenriksdepartementet	32 000 000	
101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)	78 000 000	
102	Særavtale utenriktjenesten	40 000 000	
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål	20 000 000	
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	60 000 000	
141	Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD)	80 000 000	
142	NORADs administrasjon av utenriksstasjonene	97 000 000	
143	Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene	10 000 000	
150	Bistand til prioriterte land og regioner	1 842 000 000	
154	Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid	551 000 000	
155	Miljø og naturressursforvaltning	200 000 000	
156	Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling	35 000 000	
157	Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157)	494 000 000	
158	Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring	120 500 000	
159	Tilskudd til ymse hjelpetiltak	40 466 000	
161	Generelle bidrag - FN-organisasjoner	1 500 000	
163	Generelle bidrag - finansinstitusjoner	1 091 500 000	
164	Generelle bidrag - andre organisasjoner	50 000 000	
165	Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi)	352 100 000	
166	Gjeldslettetiltak	350 000 000	
190	Humanitær bistand ved naturkatastrofer		40 000 000
191	Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	150 000 000	
195	Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	100 000 000	
1471	Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)	3 121 000	
	SUM	7 204 687 000	40 000 000

Disse medlemmer henviser til Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag og de prioriteringer som fremkommer der. Bruken av midlene innenfor vedtatt ramme 4 er av et slikt omfang at det ikke er naturlig å

benytte alle rammebudsjettets midler. Derfor vil disse medlemmer stemme imot de forslag som fremmes.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Norge står utenfor de mest sentrale beslutningsfora i Europa, noe som gjør det vanskeligere å ivareta Norges interesser på en fullgod måte. Den forestående utvidelsen av EU østover vil ha stor innvirkning på Norge og norsk næringsliv. Ikke minst har det betydning at EU retter fokus mot søkerlandene, og derfor har hatt mindre oppmerksomhet rettet mot EØS-avtalens tilpasning til utvidelsen. Utviklingen av en felles forsvars- og sikkerhetspolitikk og opprettelsen av en felles innsatsstyrke i EU er av stor betydning for norsk sikkerhetspolitikk. Disse medlemmer mener dette understreker viktigheten av et aktivt samarbeid med europeiske land for å ivareta norske sikkerhetspolitiske og økonomiske interesser.

Disse medlemmer vil styrke opplysnings- og forsknings-, og informasjonsvirksomhet om Europa. Norges posisjon utenfor EU-fellesskapet gjør det viktig å følge utviklingen i EU nøye og å opprettholde et høyt kompetansenivå på prosesser som påvirker Norge. Disse medlemmer viser til at utviklingen i EU, også på områder som berører det indre marked, skjer utenfor rammen av EØS-avtalen. I tillegg har EUs endrede beslutningsprosess ført til at EUs ministerråd og EU-parlamentet har fått større makt på bekostning av Kommisjonen. Det gjør det vanskeligere for Norge å påvirke beslutningsprosessene i saker som er en del av EØS-avtalen. Disse medlemmer mener det er viktig å styrke myndighetenes, men også partienes og frivillige organisasjoners mulighet til å informere om og å øve innflytelse på prosessene i EU.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn foreslå å øke kap. 100 med til sammen 3,5 mill kroner. Bevilgningen til utenrikspolitisk forskning og utvikling økes med 1,5 mill. kroner og en øremerket bevilgning på 5 mill. kroner til Europaprogrammet videreføres. I tillegg vil disse medlemmer foreslå å øke bevilgningen til ulike organisasjoners informasjonsvirksomhet om europeisk samarbeid med 2 mill. kroner.

Disse medlemmer mener at Norge har et ansvar for aktivt å støtte opp om demokratibyggning og miljøtiltak i landene i Sentral- og Øst-Europa og i det tidligere Sovjetunionen. Mange av landene i Sentral- og Øst-Europa forbereder seg nå på EU-medlemskap og gjennomgår store omstillingsprosesser i den økonomiske politikken og i miljø-, justis- og velferdspolitikken. Det er i Norges interesse at disse landene lykkes i sine forberedelser til medlemskap. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av støtte til det sivile samfunn og oppbygging av frivillige organisasjoner i disse landene gjennom folk-til-folk-samarbeid.

Disse medlemmer vil også understreke betydningen av å arbeide aktivt for å bistå Russland i et effektivt miljøsamarbeid, til fordel for hele det nordlige Europa. Atomsikkerhet i nordområdene bør være et høyt prioritert samarbeidsområde.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer gå inn for et høyt bevilgningsnivå til Sentral- og Øst-Europa, inkludert Russland og vil av den grunn foreslå å øke bevilgningene under kap. 197 til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet for Sentral- og Øst-Europa med 200 mill. kroner.

Disse medlemmer mener sentrale målsettinger for norsk bistand må være mottakeransvar og effektiv utnyttelse av bistandsmidler. Det vesentlige med bistand må være utviklingseffekt og mulighet til å bringe flere ut av varig fattigdom, og ikke størrelsen på rammebevilgningene. Like viktig som bistand er det å bedre internasjonale rammevilkår for u-landene. En bedret adgang for u-landene til internasjonale markeder er et viktig bidrag til fattigdomsreduksjon i verden. Norge bør, som et av verdens rikeste land, strekke seg langt når det gjelder å tillate tollfri handel med utviklingslandene.

Disse medlemmer mener Norge som et minimum må akseptere nulltoll på alle varer fra MUL-landene, slik EU-kommisjonen har fremmet forslag om i forbindelse med WTO-forhandlingene. I tillegg bør GSP-ordningens sikkerhetsmekanisme fjernes. Det bør også innføres tollfrihet for flere landbruksvarer gjennom GSP-ordningen. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til Høyres forslag fremmet i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2000-2001).

Disse medlemmer mener man bør arbeide for å effektivisere og evaluere bistandsinnsatsen opp mot de mål man ønsker å oppnå. Muligheten for å følge opp og kontrollere bruken av bistandsmidlene betinger etter disse medlemmers syn større grad av konsentrasjon av Norges bistandsengasjement. Disse medlemmer viser til at det er grunnlag for kritiske vurderinger av den politiske situasjonen i flere av de land Norge yter bistand til. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av å prioritere bistand til land med sunt økonomisk og politisk styresett. Disse medlemmer mener at bistandspolitikken skal være en integrert del av en helhetlig norsk utenrikspolitikk, og at situasjonen i norske nærrområder og gjenoppbyggingsarbeidet på Balkan viser at bistandsmidler med stor fordel kan brukes mer aktivt i disse områdene.

På denne bakgrunn foreslo Høyre i sitt alternative budsjett følgende:

Kap.

140	Administrasjon av u-hjelp - UD	- 40 mill. kr
1410	Direktoratet for utviklingssamarbeid	- 30 mill. kr
142	Administrasjon av utenriksstasjoner(NORAD)	- 40 mill kr
143	Administrasjon av utenriksstasjoner (UD)	20 mill kr

Kap.		
150	Bistand prioriterte land Afrika	- 800 mill kr
150	Bistand prioriterte land Asia	- 85 mill kr
150	Bistand til Mellom-Amerika	- 127 mill kr
150	Bistand Midtøsten	- 30 mill kr
154	Tilskudd via friv. org., Opplysningsarbeid	- 300 mill kr
155	Miljø og ressursforvaltning	- 50 mill kr
159	Ymse tilskudd hjelpetiltak	- 45 mill kr
161	Generelle FN-bidrag	1 000 mill kr
164	Generelle bidrag andre organisasjoner	- 50 mill kr
165	Bilateral bistand	110 mill kr
Sum reduksjon		2 727 mill kr
100	Utenrikspolitisk forskning og utvikling	+ 1,5 mill kr
100	Diverse tilskudd europeisk samarbeid	+ 2 mill kr
197	Atomsikkerhet, handlingsprogrammet	+ 200 mill kr
Sum økning		+ 203,5 mill kr
Netto reduksjon		- 2 520,5 mill kr

Disse medlemmer tar til etterretning at det ikke blir flertall for Høyres forslag under rammeområde 4 og vil foreslå omdisponering av midler innen den ved-

tatte ramme på 14 894 08 00 kroner i henhold til følgende oversikt på kapitler:

Kap.		
100	Utenrikspolitisk forskning og utvikling	+ 1,5 mill. kroner
100	Informasjon m.v. europeisk samarbeid	+ 2 mill. kroner
197	Atomsikkerhet, handlingsprogrammet	+ 200 mill. kroner
150	Bistand til Afrika	- 76,5 mill. kroner
150	Bistand til Mellom-Amerika	- 127 mill. kroner

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at Norge har råd til solidaritet, og vil understreke viktigheten av å følge FNs anbefaling om at 1 pst. av BNI skal gå til utviklingshjelp. Utviklingshjelp er en prioritert budsjettpost for Sosialistisk Venstreparti. Dette medlem mener at Norge som et av verdens rikeste land har et særlig ansvar for å bidra til utvikling i de fattigste landene. Dette medlem viser til at utviklingshjelpen også har en sikkerhetspolitisk funksjon, ved at mindre sosiale forskjeller og et høyere økonomisk utviklingsnivå reduserer konfliktpotensialet. På bakgrunn av dette foreslo Sosialistisk Venstreparti en økning i bistanden med 328 mill. kroner i sitt alternative budsjettforslag og finansinnstillingen.

Dette medlem mener det er viktig at FN beholder sin sterke stilling som koordinator og ledende aktør i det internasjonale bistandsarbeidet. FN og de underliggende organisasjoner besitter i dag den fremste kompetanse på mye av det bistandsarbeidet og konfliktforebyggende arbeidet som utføres, kanskje særlig i Afrika.

Dette medlem mener at det er en uheldig praksis når utgifter til flyktingers opphold i Norge og tilbake-

vending til hjemlandet skal dekkes inn over bistandsbudsjettet. Disse utgiftene bør dekkes inn over kommunaldepartementets budsjett. Denne posten er økt kraftig i dette budsjettet, og bidrar etter dette medlemmets syn til et skjevt bilde av norsk bistandsinnsats.

Dette medlem vil peke på at u-landenes gjeld til vestlige land og de internasjonale finansinstitusjonene, er en hindring for å skape en bedre økonomisk utvikling i disse landene. Dette medlem viser til at det er nødvendig å sette forgang i arbeidet med å slette u-landenes gjeld. Dette medlem mener at gjeldslette-tiltak også bør settes i verk overfor vanskeligstilte mellominntektsland.

Dette medlem viser til at Afrika er det kontinentet med de største utviklingsutfordringene og humanitære problemene. Dette medlem støtter avviklingen av Zimbabwe som hovedsamarbeidsland, men mener at kuttet burde kommet annen bistand til Afrika til gode. Dette medlem viser også til at det er viktig for Norge å gå raskt inn med støtte dersom det skjer en positiv politisk utvikling i landet.

Dette medlem vil også peke på viktigheten av et økt fokus på HIV/AIDS. I det sørlige Afrika er dette

det største hinderet for videre utvikling, og risikerer å sette samfunnene langt tilbake. Det er svært positivt at internasjonale organisasjoner i økende grad prioriterer dette arbeidet. Neste års TV-aksjon og det arbeidet norske organisasjoner og myndigheter gjør bør sørge for at det får økt fokus her hjemme.

Dette medlem viser til at Regjeringen legger opp til en endring av bistanden til Kosovo i form av redusert støtte til humanitær hjelp og økt satsing på institusjonsbygging. Sosialistisk Venstreparti er enig i støtten til institusjonsbygging for demokrati og rettssikkerhet, men mener at Regjeringen trapper ned den humanitære bistanden for raskt. Det er fortsatt stort behov for midler til blant annet husbygging. Dette medlem ønsker også at det skal gjøres mer for kvinner i Kosovo som er ofre for seksualisert vold som del av den serbiske krigføringen. Dette har rammet mange kvinner og barna deres, og de har i liten grad fått hjelp. Dette medlem viser til at dette er et alvorlig og undervurdert problem også i andre deler av verden, og foreslår at det settes av midler til et prosjekt for å gi slike kvinner hjelp til rehabilitering.

Dette medlem ser med bekymring på den feminiseringen av fattigdom som vi er vitne til. Det må i

økende grad innføres tiltak innen bistanden som retter seg spesielt mot kvinner. Dette er særlig viktig innen utdanning, men også den næringsrettede bistanden bør rettes mot mindre prosjekter drevet av kvinner.

Dette medlem registrerer at det skjer stadige endringer i Europa, og at disse påvirker Norges forhold til resten av verdensdelen. De mest dramatiske endringene det siste tiåret har uten tvil funnet sted i det østlige Europa, men også innen den Europeiske Union skjer det endringer. Utvidelsen østover, etableringen av et sikkerhetspolitisk samarbeid og fullbyrdelsen av ØMU er viktige utviklingstrekk. Det vil imidlertid ta mange år før man kan trekke gode konklusjoner om hvordan de vil virke, og i hvilken grad de blir gjennomført. Dette medlem vil også peke på at meningsmålingene om EU-spørsmålet viser at befolkningen fortsatt er delt. Situasjonen i opinionen er med andre ord den samme som ved forrige folkeavstemning. Dette gjør i sum at Norge ikke bør søke om eller forberede en søknad om medlemskap i EU i neste stortingsperiode, men at vi bør føre en mer offensiv europapolitikk basert på resultatet av folkeavstemningen i 1994.

Dette medlem foreslår følgende omprioriteringer fra flertallets forslag på rammeområde 4:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
100		Utenriksdepartementet	
	71	Diverse tilskudd	+ 5 mill. kroner
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid	
	71	Tilskudd via frivillige organisasjoner	+ 10 mill. kroner
156		Tiltak for å øke kvinners situasjon og likestilling	
	70	Tilskudd	+ 5 mill. kroner
192		Fred, forsoning og demokrati	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	+ 20 mill. kroner
195		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	
	21	Spesielle driftsutgifter	- 60 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak	+ 20 mill. kroner

4. KOMITEENES MERKNADER TIL DE ENKELTE BUDSJETTKAPITLER

Når det gjelder de budsjettkapitler og poster som verken er nevnt nedenfor eller i komiteens alminnelige merknader, har komiteen ingen merknader til disse og slutter seg til St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 6 (2000-2001).

4.1 Utenriksdepartementet

4.1.1 Kap. 100 Utenriksdepartementet

Under dette kapitlet er det foreslått bevilget 359 009 000 kroner, mot 341 337 000 kroner i det salderte budsjett for 2000. Kapitlet dekker lønns- og driftsutgifter for Utenriksdepartementets administrasjon under 02-

området, i tillegg til diverse tilskudd til opplysningsarbeid og forskning.

Det fremgår av proposisjonen at hoveddelen av forsknings- og utviklingsmidlene på det utenrikspolitiske området er foreslått samlet i en egen underpost. Det er dessuten opprettet en ny underpost til dekning av bidrag til internasjonale folkerettsinstitutter.

Økningen i bevilgningsforslaget har i hovedsak sammenheng med pris- og lønnsjustering.

Komiteens merknader

Komiteen viser til viktigheten av forskning, utvikling og formidling av forskningsbasert kunnskap knyttet til utenrikspolitiske og utenriksøkonomiske spørsmål. Europaprogrammet er en viktig institusjon for formidling av analyser om europeiske lands politiske

og økonomiske utvikling. I 1999 ble Europaprogrammet gitt tilskudd i størrelsesorden 5 mill. kroner. Komiteen mener at dette nivået bør videreføres for 2001, innenfor rammen av midlene som er avsatt i budsjettet for utenrikspolitisk forskning og utvikling (FoU).

Komiteen mener at det er behov for utenrikspolitiske forskningsmiljøer med ulik profil og ulike innfallsvinkler, både institutter som driver tradisjonell og langsiktig forskning, og utrednings- og informasjonskilder. Komiteen viser til at Europaprogrammet gir nyttige bidrag om europeiske forhold inn til det politiske miljøet. Komiteen viser til at det er gjennomført en evaluering av Europaprogrammet. På bakgrunn av evalueringen bes Regjeringen foreta en vurdering av den framtidige driften av programmet og komme tilbake til budsjettkonsekvensen av en slik vurdering. Komiteen viser for øvrig til St.meld. nr. 12 (2000-2001) (Europameldingen).

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine innledende merknader og forslag til alternativt budsjett. Disse medlemmer foreslår å øke post 71.35 med 1,5 mill. Disse medlemmer mener det er viktig å legge bedre til rette for ulike organisasjoners informasjons- og påvirkningsarbeid overfor EU-systemet. På denne bakgrunn foreslår disse medlemmer å øke post 71.20 med 2 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, har merket seg at ikke-militære fredsorganisasjoner i senere år har gitt et betydelig bidrag til det internasjonale diplomatiske arbeid og det bredere opinionsarbeid for å skape en internasjonal rettsorden basert på demokrati, rettferdighet og menneskerettigheter. Flertallet vil understreke betydningen av slikt forebyggende arbeid, som kan spare mennesker for krigens kaos og lidelser.

Norges Fredsråd og andre ikke-militære fredsorganisasjoner har sammen med et bredt internasjonalt nettverk av fredsorganisasjoner bidratt på en positiv måte til arbeidet for å skape en kultur for fredelig konfliktløsning og nedrustning. Dette arbeid har også møtt anerkjennelse gjennom bl.a. tildelingen av Nobels Fredspris i 1995 til Joseph Rotblat og Pugwash-konferansen.

Flertallet viser til at det over kap. 100, underpost 71.10 årlig ytes støtte til bl.a. frivillige organisasjoners opplysningsarbeid for freden. Gjennom brev fra Norges Fredsråd er flertallet kjent med at årets bevilgning er fordelt på 40-60 prosjekter, og dette krever en omfattende oppfølging som nå skjer på ulønnet basis. Flertallet ber departementet vurdere om det er mulig å yte en basisstøtte til fredsorganisasjoner for oppfølgingen av denne betydelige prosjektmassen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at Utenriksdepartementet er blitt for stort og tungrodd. Derfor mener disse medlemmer at gjennom forenkling og avbyråkratisering er det mulig å redusere departementets utgifter.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 32 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil styrke området utenrikspolitisk forskning og utvikling for å styrke forskning innen folkeretten, nye konfliktformer, nettverksbygging og formidling. Dette medlem vil derfor øke post 71.35 med 5 mill. kroner.

4.1.2 Kap. 101 Utenriksstasjonene

Under dette kapitlet foreslås det i St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 6 (2000-2001) bevilget 790 425 000 kroner, mot 740 985 000 kroner i det salderte budsjett for 2000. Kapitlet dekker lønn, drift og investeringer ved utenriksstasjonene, samt at utgifter til privatansatte i embetsboliger er overført til dette kapitlet fra kap. 102 Særavtale i utenriktjenesten.

Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at utenriksstasjoner i stater som har et totalitært regime, bør reduseres til et diplomatisk minimum. På denne bakgrunn foreslår disse medlemmer en reduksjon.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 77 mill. kroner og post 45 med 1 mill. kroner.

4.1.3 Kap. 102 Særavtale i utenriktjenesten

Under dette kapitlet foreslås bevilget 137 547 000 kroner, mot 137 947 000 kroner for saldert budsjett for 2000.

Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at en reduksjon på kap. 101 vil ha innvirkninger på dette kapitlet.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 40 mill. kroner.

4.1.4 Kap. 115 Presse-, kultur- og informasjonsformål

Under dette kapitlet foreslås bevilget 56 660 000 kroner, mot 51 660 000 i saldert budsjett for 2000. Bevilgningen dekker utgifter til kulturpresentasjon i utlandet, Norgesprofilering, presseformål, informasjon til det norske samfunn, norskundervisning på universitetsnivå samt enkelte stipendformål.

Økningen i bevilgningsforslaget er knyttet til styrking av kultur- og profileringsarbeidet i utlandet.

I proposisjonen redegjøres det for planlagte aktiviteter i 2001, hvor kultur- og profileringsstiltak i hovedsak vil dreie seg om Europa, med vekt på Tyskland og Storbritannia, samt Nord-Amerika og Japan. Russland og de baltiske stater vil bli gitt økt prioritet.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til internasjonale presse-, kultur- og informasjonsformål med 5 mill. kroner, noe som innebærer en økning på 10 pst. Økningen innebærer en styrking av Norges utenrikskulturelle engasjement. Flertallet vil understreke betydningen av kultursamarbeidet med, og en kommunikasjonsstrategi overfor Europa. Det er også nødvendig å tilrettelegge for internasjonale initiativer i regi av lokale kulturaktører og et tett samarbeid mellom lokale og statlige myndigheter for å styrke norsk kulturlivs internasjonale nettverks- og kompetanseoppbygging. Flertallet vil slutte seg til Regjeringens mål om å bidra til økt kunnskap om Norge i utlandet og styrke informasjonen til det norske samfunn om norske utenrikspolitiske og utenriksøkonomiske interesser.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre mener at det bør legges til rette for at norske organisasjoner kan drive økt arbeid i forhold til EU/EØS. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede ordninger for å legge til rette for at norske frivillige organisasjoner kan øke sin aktivitet i forhold til EU/EØS, herunder muligheten for å opprette et kontor for norske organisasjoner i Brussel."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener generelt at kunnskapen om og interessen for Norge i utlandet kan styrkes gjennom kulturarbeid og kulturpresentasjoner, presse- og profilerings tiltak.

Disse medlemmer har imidlertid merket seg at flere av presentasjonene av bl.a. norsk kultur ikke har bidratt til interesse for Norge i utlandet, derfor er det viktig med en sterkere kost/nytteeffekt.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn redusere post 1 med 2 mill. kroner og post 70 med 18 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil understreke at Norge må legge større ressurser i å drive informasjonsvirksomhet overfor de ulike EU-land og EUs ulike organer om EØS-avtalens betydning for Norge, nordområdeproblematikken og om Norges rolle som energiproduerende land. Disse medlemmer viser også til sine merknader og forslag under kap. 100 ovenfor.

4.1.5 Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 057 499 000 kroner, mot 777 896 000 kroner i saldert budsjett for 2000. Bevilgningen dekker Norges pliktige bidrag til

FN, herunder FNs fredsbevarende operasjoner, NATO, Europarådet, OSSE, VEU, EFTA, Nordisk ministerråd, OECD, WTO m.fl. Økningen i bevilgningsforslaget har i hovedsak sammenheng med innbetaling til den nye låne- og tilskuddsordningen som er besluttet opprettet. Den finansielle rammen er om lag 113,6 mill. euro, og inntil 60 pst. av midlene vil kunne bli utløst i 2001.

FNs utgifter til fredsbevarende operasjoner har økt vesentlig, og dette medfører en økning i de norske utbetalingene. Også pliktige bidrag til flere av de internasjonale organisasjoner hvor Norge er medlem er blitt oppjustert.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til Regjeringens forslag under kap. 116, der utbetalingene til internasjonale organisasjoner har økt vesentlig.

Flertallet viser videre til budsjettavtalen inngått mellom Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre som innebærer en reduksjon av kap. 116 post 71, låne- og tilskuddsordninger under EØS-avtalen, med 241 mill. kroner (jf. Budsjett-innst. S. I (2000-2001)). Dette innebærer at totalt bevilgningsforlag under dette kapitlet blir 816 499 000 kroner.

4.1.6 Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen

Under dette kapitlet foreslås bevilget 119 040 000 kroner, mot 109 940 000 kroner i saldert budsjett for 2000. Kapitlet dekker utgifter vedrørende Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen. Økningen har i hovedsak sammenheng med lønns- og prisjustering, samt deltakelse i internasjonale organisasjoner.

Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet har programfestet å avskaffe den statlige u-hjelpen bortsett fra bidrag til humanitær- og katastrofehjelp.

Disse medlemmer har tatt hensyn til oppsigelser og lignende i bevilgningene.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 60 mill. kroner.

4.1.7 Kap. 141 Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD)

Under dette kapitlet foreslås bevilget 158 060 000 kroner, mot 149 450 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Kapitlet dekker administrasjonskostnader vedrørende NORADs administrasjon i Oslo. Det økte bevilgningsforslaget er knyttet til lønns- og prisjusteringer, samt økte utgifter til informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT).

Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til bemerkningene under kap. 140.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 80 mill. kroner.

4.1.8 Kap. 142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene

Under dette kapitlet foreslås bevilget 191 915 000 kroner, mot 184 560 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Kapitlet dekker en forholdsmessig andel av driftsutgifter ved ambassader og delegasjoner som er bistandsrelatert og som kan innrapporteres som offisiell utviklingshjelp (ODA).

Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til bemerkningene under kap. 140, og vil redusere post 1 med 60 mill. kroner.

4.1.9 Kap. 143 Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene

Under dette kapitlet foreslås bevilget 94 800 000 kroner, mot 84 150 000 kroner i saldert budsjett 2000.

Kapitlet dekker en forholdsmessig andel av driftsutgifter ved ambassader og delegasjoner som er bistandsrelatert, og som kan innrapporteres som offisiell utviklingshjelp (ODA).

Den foreslåtte økning skyldes, foruten lønns-, pris- og kursjusteringer, utgifter knyttet til styrking av ambassaden i Bogota samt økte utgifter til informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet henviser til kap. 101.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 80 mill. kroner.

4.1.10 Kap. 150 Bistand til prioriterte land og regioner

Under dette kapitlet foreslås bevilget 2 187 000 000 kroner, mot 2 292 500 000 kroner i saldert budsjett 2000. Nedgangen må ses i sammenheng med at det under kap. 157 er foreslått en felles finansieringsordning for støtte til næringsutvikling og infrastruktur.

Bevilgningen dekker langsiktig utviklingssamarbeid med prioriterte land i Afrika, Asia og Mellom-Amerika. Betegnelsen på post 73 foreslås endret fra Bistand til det Palestinske området til Bistand til Midtøsten og foreslås økt. Bistand til Afrika, Asia og Mellom-Amerika videreføres med en noe redusert totalramme.

Det foreslås at Zimbabwes status som prioritert samarbeidsland opphører, men at et begrenset utviklings-samarbeid videreføres over regionbevilgningen. Det foreslås mindre endringer i landrammene for Eritrea, Etiopia, Bangladesh og Nicaragua.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil understreke betydningen av at godt styresett og demokratisering gjennom de senere år er tillagt økende vekt i dialogen med mottakerlandene, og ser det som positivt at kravene til mottakerlandene gradvis skjerpes ytterligere. Flertallet er enig i forslaget om at Zimbabwes status som prioritert samarbeidsland opphører.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, mener at fattigdomsorienteringen er et av hovedprinsippene for norsk bistand, og det er viktig at dette får gjennomslag i praksis gjennom utvalg av prioriterte land og ved at bistanden kommer de fattigste til gode. Dette flertallet mener dette kommer godt til uttrykk i det faktum at av de elleve gjenværende prioriterte samarbeidsland er alle, bortsett fra Sri Lanka og Nicaragua, i gruppen av minst utviklede land.

Dette flertallet har merket seg at bistanden til de prioriterte land og regioner reelt foreslås redusert fra inneværende til neste år. Hele kap. 150 utgjør for inneværende år nær 21 pst. av programområde 03 Internasjonal bistand, forslaget for neste år tilsvarer 17 pst.

Når noen prioriterte land har fått betydelige kutt i landprogrammet, skyldes det primært politiske forhold i enkelte av mottakerlandene. For å sikre langsiktighet i prosjektstøtten og fattigdomsorientering, kanaliseres midler til disse landene via andre kanaler enn stat-til-stat-samarbeid. Dette flertallet vil understreke av behovet for fortsatt fattigdomsorientering og vektlegging av Afrika.

Dette flertallet viser for øvrig til generelle merknader og fremmer forslag om økning av kap. 150 post 70.55 Regionbevilgning for andre samarbeidsland i Afrika på 20 mill. kroner. Det vises til reduksjon på 20 mill. kroner under kap. 161 post 70.55.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets generelle kommentarer.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn redusere post 70 med 1 368 mill. kroner, post 71 med 207 mill. kroner, post 72 med 114 mill. kroner og post 73 med 153 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine innledende merknader og forslag til alternativt budsjett. Disse medlemmer foreslår å redusere post 70 med 76,5 mill. kroner og post 72 med 127 mill. kroner.

4.1.11 Kap. 154 Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 066 500 000 kroner, mot 1 045 700 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Bevilgningen skal dekke tiltak for å bidra til oppbygging av et sivilt samfunn i utviklingslandene, støtte til demokratiske institusjoner, styrking av landenes forskningskompetanse og -kapasitet samt opplysningsarbeid om utviklingsspørsmål.

I budsjettproposisjonen fremgår det at tilskudd via frivillige organisasjoner fra denne bevilgningen i 1999 beløp seg til om lag 741 mill. kroner. Samlet bistand som kanaliseres gjennom private organisasjoner fra alle bevilgninger tilsvarte i 1999 nærmere 2,6 mrd. kroner, noe som tilsvarer 36 pst. av den samlede bilaterale bistanden for dette året.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil vise til Innst. S. nr. 28 (1999-2000) der komiteens flertall ba Regjeringen gjennomføre en undersøkelse av effekten av den bistand som kanaliseres via frivillige organisasjoner.

Flertallet forventer at resultatet av en slik evaluering omfatter både langsiktige bistandsprosjekter og humanitær bistand kanalisert via frivillige organisasjoner.

Komiteen vil peke på at Atlasalliansen, som samordner bistand til funksjonshemmede i utviklingsland, driver et betydelig arbeid. Stortinget har også tidligere understreket betydningen av å prioritere bistand til de funksjonshemmede, som er blant de mest vanskeligstilte i den fattige verden. De funksjonshemmedes organisasjoner i Norge har problemer med å samle inn tilstrekkelig midler til å sikre videreføring av den nåværende prosjektmassen, som er blitt igangsatt i kjølvannet av TV-aksjonen i 1991.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, peker på at Atlasalliansen i brev til komiteen har vist til at deres søsterorganisasjoner i flere andre nordiske land ikke avkreves normal egenandel, og har bedt om at en tilsvarende ordning må innføres i Norge. Dette er en sak Stortinget må komme tilbake til på prinsipiell basis i en annen sammenheng, men flertallet mener at departementet bør kunne finne en midlertidig ordning for år 2001 som sikrer Atlasalliansen videre drift og at man får tid til å vurdere dette spørsmålet i en bredere sammenheng.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at norske frivillige organisasjoner er viktige tilskuddsmottakere med prioritering av innsats i lavinntektsland og en klar fattigdomsprofil. Flertallet viser videre til at det er utarbeidet forslag til reviderte retningslinjer for tilskudd til de frivillige organisasjonene, både hva angår langsiktig og humanitær bistandsinnsats.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, foreslår å øke kap. 154

post 71 med 25 mill. kroner. Det vises i den forbindelse til forslag under kap. 157 post 72.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre vil understreke at de frivillige organisasjonene ikke bare utfører en betydelige innsats i utviklingslandene. Gjennom en omfattende informasjons- og innsamlingsvirksomhet gjør de en betydningsfull innsats også i Norge, og bidrar slik til addisjonelle midler til bistandsformål så vel som til personlig engasjement for vanskeligstilte medmennesker. Uten deres innsats ville det vært vanskelig å opprettholde styrken i solidaritetstanken, som er en bærebjelke for den folkelige oppslutning om det politiske arbeidet for en mer rettferdig fordeling både nasjonalt og i verdenssamfunnet.

De frivillige organisasjonene utgjør en viktig og fattigdomsorientert kanal for norsk bistand, og etter disse medlemmers syn bør de få del i den vekst som foreslås for bistandsbudsjettet totalt. Ved tildelingen av midler må det - liksom ved bruk av andre bistandskanaler - stilles klare krav om målrettet utviklingseffekt.

Blant de største utøverne av frivillig, langsiktig utviklingsarbeid er Kirkens Nødhjelp, Norsk Misjonsråds Bistandsnemnd, Redd Barna og Norsk Folkehjelp, alle organisasjoner som disse medlemmer har lang erfaring og høy kompetanse innen folkelig utviklingssamarbeid. Flere av disse organisasjonene har også, sammen med blant annet Røde Kors og Flyktningsrådet, stor erfaring og kompetanse innen mer kortsiktig, humanitært nødhjelpsarbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på at utviklingslandene har en sentralisert styringsmodell som ikke er forenlig med en markedsøkonomisk produksjonsprosess som stimulerer den enkelte til innsats som resulterer i vekst for nasjonen som helhet.

Disse medlemmer mener at et markedsøkonomisk system er en grunnleggende forutsetning av demokrati og et fritt organisasjonsliv.

Disse medlemmer vil redusere i kroner med: post 1 med 7 mill. kroner, post 50 med 10 mill. kroner, post 70 med 54 mill. kroner, post 71 med 240 mill. kroner, post 72 med 205 mill. kroner og post 73 med 35 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at kravet til egenandel for bistand via organisasjonene i Atlasalliansen bør reduseres til 10 pst. Dette medlem viser til at dette svarer med praksis for bistand via funksjonshemmedes organisasjoner i Sverige og Finland, og foreslår 10 mill. kroner ekstra til dette tiltaket. Dette medlem vil øke post 71 med 35 mill. kroner.

Dette medlem viser til at utviklingen av det sivile samfunn er svært viktig i land som mottar norsk bistand. Dette medlem vil i så måte peke på at de frivillige organisasjonene spiller en nøkkelrolle i dette arbeidet gjennom sitt samarbeid med lokale partnere. Dette medlem viser også til at momsreformen vil gi organisasjonene betydelig utgiftsvekst, og ser at dette må tas i betraktning når man i fremtiden vurderer støttenivået til organisasjonene.

4.1.12 Kap. 155 Miljø- og naturressursforvaltning

Under dette kapitlet foreslås bevilget 310 000 000 kroner, samme som i 1999.

I proposisjonen vises det til at bevilgningen i hovedsak har finansiert tiltak innen matvaresikkerhet, landbruksforskning, ivaretagelse av biologisk mangfold og ressursforvaltning i tørrelandsområder, samt miljøvennlig energiforvaltning og innsats for å styrke de globale miljøtiltakene.

Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at den enkelte stat selv skal forvalte sine naturressurser innenfor naturens tålegrense, men at Norge også bør delta i et internasjonalt samarbeid om miljø- og ressursforvaltning.

Disse medlemmer vil redusere post 70 med 200 mill. kroner.

4.1.13 Kap. 156 Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling

Under dette kapitlet foreslås bevilget 35 000 000 kroner, samme som i 1999. Det gis prioritet til tiltak innen områdene helse, utdanning og ressursforvaltning, samt tiltak som fremmer kvinners deltakelse.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at diskriminering og undertrykking av kvinner er hindre for økonomisk og sosial utvikling i mange land, og at Norge gjennom handlingsplanen fra den globale kvinnekongressen i Beijing i 1995 og FN's Spesialsesjon "Women 2000: Gender Equality, Development and Peace" er forpliktet til internasjonalt arbeid for å bedre kvinners stilling. Kvinner er derfor en helt sentral målgruppe for å nå bistandspolitiske målsettinger om bekjempelse av fattigdom og styrking av en bærekraftig utvikling.

Flertallet mener på dette grunnlag at det er viktig å opprettholde satsingen på kvinnerett til bistand.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det ikke er riktig å prioritere denne gruppen fremfor f.eks. eldre pleietrengende og barn.

Disse medlemmer vil redusere post 70 med 35 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti foreslår at det bevilges midler til et prosjekt rettet mot rehabilitering av kvinner som er blitt utsatt for seksualisert vold i krigssammenheng.

Dette medlem vil øke post 70 med 5 mill. kroner til dette formålet.

4.1.14 Kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling

Under dette kapitlet foreslås i St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 6 (2000-2001) bevilget 719 000 000 kroner, mot 559 000 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Den foreslåtte økning er særlig knyttet til at relevante næringslivstiltak som tidligere ble finansiert over regionbevilgningen (kap. 150) er foreslått flyttet til dette kapitlet.

Av proposisjonen fremgår at Regjeringen foreslår en omlegging av virkemiddelapparatet på næringslivssiden. Omleggingen innebærer bl.a. at alle ordninger knyttet til investeringer på forretningsmessig grunnlag samles i NORFUND, mens NORAD får et utvidet ansvar for tilskuddsordninger for næringsutvikling og bedring av rammebetingelsene i utviklingsland. Låneordningen for utvikling av næringslivet i utviklingsland foreslås nedlagt, samtidig som NORFUNDs fond styrkes tilsvarende. NORFUND får med dette eiansvar for lån til private investeringer. Det foreslås samtidig at alle utestående fordringer, til sammen 413 000 000 kroner, overføres til NORFUND.

Det foreslås dessuten opprettet en ny ubunden finansieringsordning som slås sammen med ordningene for blandet kreditt og parallellfinansiering til én finansieringsordning. Den foreslåtte rammen er på 437 000 000 kroner.

Øvrige støtteordninger basert på gavevilkår foreslås beholdt i NORAD, samlet i én tilskuddsordning for næringsutvikling i sør, med et noe bredere mandat enn tidligere.

Når det gjelder garantier, foreslås at GIEK får et samlet ansvar, inkludert de ordninger NORAD har hatt ansvar for.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, forstår at de endringer for næringslivsordningene som foreslås i budsjettet har som hensikt å imøtekomme behovet for større fleksibilitet i arbeidet med å skape en helhetlig satsning på at næringsutvikling skal gis en større rolle i norsk utviklingsarbeid.

Flertallet har videre forstått at gjennom hensiktsmessige overgangsordninger i arbeid med aktuelle overføringer fra NORAD til NORFUND, vil så vel praktiske som juridiske problemstillinger bli ivarettatt.

Flertallet antar at NORFUNDs aktiviteter innrettes slik at innsats i forhold til mindre prosjekter, mikrokreditter o.l. ikke reduseres og at fattigdomsorienteringen ikke svekkes.

Flertallet forutsetter at omleggingen ikke fører til økt bruk av bunden bistand, og at Stortinget blir gitt en orientering om denne utviklingen på en hensiktsmessig måte.

Flertallet viser ellers til Innst. S. nr. 28 (1999-2000) og til statsråd Sydnes' orientering i forbindelse med utenrikskomiteens høring om NORFUND 30. november 2000 (vedlegg).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til merknader under kap. 154, post 71 og foreslår å redusere kap. 157 post 72 med 25 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at norske myndigheter ikke er kvalifisert til å drive næringsutvikling i andre land.

Disse medlemmer vil redusere post 70 med 57 mill. kroner, post 72 med 437 mill. kroner og post 91 med 168,75 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at bevilgningene til næringsutvikling og økonomisk utvikling har økt betraktelig de seneste årene, og at flere betydelige endringer i virkemiddelapparatet blir gjort. Dette medlem ser det som formålstjenlig med en helhetlig gjennomgang av ordningene under dette kapitlet, og vil komme tilbake med forslag om dette på et senere tidspunkt.

4.1.15 Kap. 158 Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring

Under dette kapitlet foreslås bevilget 142 500 000 kroner, mot 134 800 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

I budsjettproposisjonen legges det vekt på at arbeidet med å bedre evaluering og rapportering av resultater av bistanden må styrkes. Videre legges det vekt på å trekke norske forskningsmiljøer med i utviklingsforskning på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring er en forutsetning for at kvaliteten på norsk bistand skal kunne kontinuerlig forbedres og kunnskapsbasen om utviklingsspørsmål styrkes.

Flertallet vil på dette grunnlag slutte seg til Regjeringens forslag til en økning av bevilgningen til dette formålet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det allerede er godt dokumentert at store deler av u-hjelpen har vært mislykket.

Disse medlemmer har tatt hensyn til oppsigelser m.m. - og vil på denne bakgrunn redusere post 1 med 68 mill. kroner og post 70 med 52,5 mill. kroner.

4.1.16 Kap. 161 Generelle bidrag – FN-organisasjoner

Under dette kapitlet foreslås bevilget 2 249 500 000 kroner, mot 1 662 000 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

I proposisjonen vises det til at den multilaterale andel av bistanden har gått ned de siste år. Regjeringen foreslår derfor en markant økning av bevilgningen under dette kapitlet som et ledd i en opptrapping av den multilaterale bistanden i tiden fremover.

Regjeringen fremhever at man fra norsk side vil arbeide for en mer aktiv bruk av de multilaterale organisasjoners kapasitet og kompetanse i samspill med mottagerlandene, andre bilaterale givere og frivillige organisasjoner for å styrke koordineringen og effektiviseringen av det internasjonale bistandsarbeidet. Det foreslås økning i norske tilskudd til en rekke FN-organisasjoner, med særlig vekt på UNDP, UNICEF og UNFPA.

Det foreslås også at de multilaterale organisasjoner gjøres til hovedkanaler for økt satsning på prioriterte felt som hiv/aids, vaksiner og gjeldslette. Også helse og utdanning vil bli gitt prioritet.

Det foreslås opprettet en ny underpost for multilaterale aidstiltak under dette kapitlet. Videre foreslås opprettet en ny underpost for multilaterale flergiverfond, som bl.a. kan brukes til temasatsinger på områder som godt styresett, demokratiutvikling og menneskeretter, handelsrelaterte aktiviteter og informasjonsteknologi.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at Regjeringen gjennom en mer samordnet innsats ytterligere vil styrke Norges rolle i det multilaterale systemet. Flertallet har videre merket seg at det er et selvstendig mål at FN beholder og utvikler sin sentrale stilling som aktør på den internasjonale bistandsarena. Flertallet vil legge vekt på nødvendigheten av at FN-organisasjonene settes i stand til å utnytte sine komparative fortrinn i utviklingssammenheng, herunder den enestående legitimiteten og tilliten de har i utviklingslandene.

Flertallet vil vise til Innst. S. nr. 229 (1995-1996), jf. St.meld. nr. 19 (1995-1996) - Hovedtrekk i norsk politikk overfor utviklingslandene, der komiteens flertall understreker at:

"Samtidig er det stadig større behov for FN som ledende organ i utviklingsfremmende arbeid. Ikke minst gjelder dette som koordinator for bistandsarbeidet."

Og videre:

"Flertallet vil understreke betydningen av samordning på landnivå når det gjelder bistand gjennom det multilaterale systemet."

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, vil vise til at et viktig ledd i reformene i FN-systemet, er innføringen av en UN Resident Coordinator i hvert mottakerland, ofte knyttet til UNDP. Dette flertallet vil også vektlegge Verdensbankens opplegg for et helhetlig rammeverk for bistand i det enkelte land, det såkalte Comprehensive Development Framework (CDF).

Dette flertallet har merket seg at Regjeringen ønsker å bidra til et sterkt og effektivt multilateralt system som en forutsetning for helhet og sammenheng i utviklingshjelpen og for å bidra til en styrking av koordinerings- og samarbeidsmekanismer på landnivå. På denne bakgrunn går dette flertallet inn for en økning i bevilgningene til FN-systemet og vil særlig framheve utdanning for unge jenter i UNICEF regi, multilaterale helsetiltak og vaksineprogram, godt styresett og fattigdomsbekjempelse.

Dette flertallet ønsker imidlertid å bruke 20 mill. kroner av økningen til kap. 150 post 70.55 Regi-onbevilgning Afrika, og fremmer forslag om dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at FN bør konsentrere seg om krigsforebyggende og fredsskapende arbeid, samt beskyttelse av miljø og menneskerettigheter. Organisasjonen og dens underorganisasjoner har utviklet altfor store byråkratier og må reorganiseres. Kostbare verdensomfattende og regionale konferanser bør begrenses.

Disse medlemmer mener at FN må være åpent for medlemskap for alle land, slik FN-pakten forutsetter. Disse medlemmer vil arbeide for å styrke FNs posisjon som konfliktløser og som et organ for å forebygge miljø-ødeleggelser.

Disse medlemmer mener at ingen land utelukkes fra medlemskap i FN på grunn av sitt styresett eller interne forhold.

Disse medlemmer mener at Taiwan fyller alle folkerettslige forutsetninger for å bli ansett som en selvstendig stat, og landet må derfor kunne bli medlem av FN.

Disse medlemmer vil redusere post 70 med 1 500 mill. kroner.

4.1.17 Kap. 163 Generelle bidrag - finansinstitusjoner

Under dette kapitlet foreslås det en bevilgning på 1 091 500 000 kroner, mot 922 500 000 kroner i saldert budsjett 2000.

Budsjettforslaget gjenspeiler inngåtte forpliktelser overfor finansinstitusjonene. Det fremholdes at en fra norsk side vil arbeide for å styrke bankenes fattigdomsorientering og at det i forbindelse med utlån legges vekt på sosial utvikling, særlig helse og utdanning, kvinners rolle i utviklingsprosessen, miljø, utvikling av privat sektor og kampen mot korrupsjon.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil understreke at finansinstitusjonene må legge vekt på oppbyggingen av en sterk og effektiv offentlig sektor og legge vekt på offentlig utdanning og helsesatsing. Flertallet understreker at finansinstitusjonene må fremme utvikling på lokale premisser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det ikke er en statlig oppgave å drive bankvirksomhet.

Disse medlemmer vil redusere post 70 med 1 091 500 000 kroner.

4.1.18 Kap. 164 Generelle bidrag - andre institusjoner

Under dette kapitlet foreslås bevilget 74 500 000 kroner, mot 71 500 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Forslaget til bevilgning dekker tilskudd til enkelte internasjonale private organisasjoner, herunder Den internasjonale føderasjon for familieplanlegging og tilskudd til den internasjonale tuberkulose- og lungesykdomsunion (IUATLD).

Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er i tvil om nytten står i forhold til omkostningene.

Disse medlemmer vil redusere post 70 med 50 mill. kroner.

4.1.19 Kap. 165 Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi)

Under dette kapitlet foreslås en bevilgning på 352 100 000 kroner, mot 345 350 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Kapitlet omfatter m.a. prosjekt- og programsamarbeid med åtte FN-organisasjoner samt Verdensbankgruppen og de regionale utviklingsbankene.

Det vises i budsjettproposisjonen til at bevilgningen til multi-bi aktivt brukes til å støtte opp om norske hovedmål for bistanden. Multi-bi bistand er i all hovedsak ubundet.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 3 (1999-2000) hvor flertallet bl.a. uttalte at multi-bi-bistand synes å være godt egnet for finansiering av tiltak for å bygge demokratiske institusjoner, styrke den lovgivende forsamling, fremme menneskerettigheter, bygge nettverk for kvinner og bidra til å utvikle det sivile samfunn. Flertallet viser til at det i rapporten for 1999 opplyses at den største andelen av de øremerkede bidragene har gått til sosiale sektorer, inkludert grunnutdanning og bekjempelse av barnearbeid. I rapporten fremheves at multi-bi-samarbeidet også har gitt verdifullt innsyn i samarbeidsorganisasjonenes effektivitet, og at samarbeidet har gitt påvirkningsmuligheter når det gjelder de vedtatte prioriteringer.

Flertallet er tilfreds med at de øremerkede bidrag til utdanning og helse gjennom multi-bi-samarbeidet foreslås opprettholdt på et høyt nivå i budsjettet for 2001.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til generelle merknader.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 3,1 mill. kroner og post 70 med 349 mill. kroner.

4.1.20 Kap. 166 Gjeldslettetiltak

Under dette kapitlet foreslås bevilget 350 000 000 kroner, mot 250 000 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Den foreslåtte økning knytter seg til fondet for internasjonale gjeldsoperasjoner. Formålet med gjeldsfondet er å bidra til å lette utviklingslandenes gjeldsbyrde og å sikre økte ressuroverføringer til de fattigste og mest gjeldstyngede land. Midler fra fondet går til gjeldslettetiltak i regi av multilaterale finansinstitusjoner, i første rekke Verdensbanken. Bidrag til finansiering av HIPC-ordningen forventes å utgjøre hoveddelen av bevilgningen i 2001. Proposisjonen redegjør ellers for den reformprosess knyttet til HIPC-mekanismen som har pågått i 1999.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at gjeldslette er nødvendig for å hjelpe de mest gjeldstyngede u-land til en ny start, og støtter økningen av overføringene til multilaterale gjeldslettetiltak over kap. 166. All norsk gjeldslette under gjeldsplanen – både samordnet gjennom Parisklubben og ensidig – gjennomføres uten å belaste bistandsbudsjettet eller andre deler av statsbudsjettet med nye bevilgninger, jf. forslag til vedtak XIII.

Flertallet har merket seg at det unntaksvis kan bli tale om å foreta gjeldsettergivelse for land som ikke dekkes av gjeldsplanen. Flertallet vil be Regjeringen vurdere om gjeldsplanens rammer kan utvides slik at de også kan dekke noen av disse tilfeller, og viser for øvrig til sine merknader om den bebudede vurdering av opprettelse av et nytt utviklingsfond.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet anser utviklingslandene som selvstendige stater med ansvar for sine lån, og forutsetter at disse blir disponert på en forsvarlig måte slik at de kan tilbakebetales i rett tid.

Disse medlemmer vil redusere post 70 med 350 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at programmer for gjeldslette også bør omfatte mellominntektsland, og vil derfor fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å legge fram en revidert gjeldsplan hvor det tas sikte på å ettergi fordringer på vanskeligstilte mellominntektsland."

4.1.21 Kap. 190 Humanitær bistand ved naturkatastrofer

Under dette kapitlet foreslås bevilget 190 000 000 kroner, mot 130 000 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Kapitlet dekker utgifter knyttet til nødhjelp i forbindelse med naturkatastrofer, oppbygging av katastrofeberedskap, samt forebyggende tiltak.

Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet går inn for å støtte offentlig katastrofehjelp særlig gjennom internasjonale og nasjonale organisasjoner.

Disse medlemmer vil øke post 70 med 40 mill. kroner.

4.1.22 Kap. 191 Menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 239 300 kroner, mot 1 254 300 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Kapitlet dekker forslag til bevilgning til humanitær bistand til flyktninger og andre som rammes av nødsituasjoner som følge av krig og konflikter. Dessuten omfatter bevilgningen tiltak i utviklingsland med en særlig vanskelig menneskerettighetssituasjon.

Komiteens merknader

Komiteen har merket seg at det i Utenriksdepartementets budsjettproposisjon på side 203, i omtalen av den kortsiktige humanitære bistanden (kap. 191), står følgende:

"Til kortsiktig humanitær bistand vil 75 mill. kroner bli frigjort bl.a. ved overføring av langsiktige programmer til andre deler av bistandsbudsjettet."

Komiteen viser til at det i proposisjonen ikke er opplyst hvilke budsjettposter som fra neste år skulle dekke disse prosjektene. Det er derfor vanskelig å vurdere konsekvensene for de budsjettposter som måtte bli berørt. I brev av 1. desember 2000 opplyser departementet at

"Det er ikke tatt noen beslutning om på hvilke kapitler tiltakene skal finansieres - regionbevilgningene eller andre."

Komiteen er enig med departementet i at dersom humanitære nødhjelpsprosjekter etter hvert endres til mer langsiktige tiltak for sosial og økonomisk utvikling, så bør tiltakene finansieres fra andre kilder enn kap. 191.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til Innst. S. nr. 23 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 21 (2000-2001), der komiteen sluttet seg til opprettelsen av en nasjonal institusjon for menneskerettigheter.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser videre til budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, der det er lagt inn 5 mill. kroner til institusjoner for menneskerettigheter. Dette flertallet viser i den forbindelse til Budsjett-innst. S. nr. 12 (2000-2001) fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at i Innst. S. nr. 23 (2000-2001) understrekes at det er viktig å gi relevante organisasjoner mulighet til å videreutvikle sine kunnskaper og gi dem mulighet til å spre disse. I den forbindelse nevnes det i innstillingen viktigheten av å etablere møteplasser mellom de frivillige organisasjonene og de mer profesjonelle miljøer som arbeider med menneskerettighetene. I innstillingen støttes slike møteplasser. Flertallet er kjent med at det ved Falstadsenteret har vært arbeidet med sikte på å skape et nasjonalt senter for dokumentasjon og opplæring bl.a. innenfor humanitær folkerett og menneskerettigheter, og at Falstadsentret har etablert et omfattende nettverk som også inkluderer internasjonale institusjoner som arbeider med tilsvarende temaer.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, vil i den forbindelse vise til Budsjett-innst. S. nr. 12 (2000-2001), der det samme flertallet vil fremme forslag om 2 mill. kroner til Falstadsentret.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at Norge skal påtale brudd på grunnleggende menneskerettigheter i de internasjonale fora hvor Norge deltar.

Disse medlemmer definerer følgende som grunnleggende rettigheter: Retten til liv, privat eiendom, yrings-, tros- og næringsfrihet. Disse rettighetene vil trygges best i et samfunn som bygger på rettsstatsprinsippet og med en mest mulig begrenset, men effektiv statsmakt.

Disse medlemmer viser til at antall barn i sexindustrien er økende og mener Norge må ta initiativ til et sterkere internasjonalt samarbeid for å bekjempe dette.

Disse medlemmer mener at holdningskampanjer er viktig forebyggende arbeid, men størst effekt vil det imidlertid ha når det kan vises til resultater gjennom bruk av lovverket ved å statuere eksempler.

Disse medlemmer viser til en rapport som er utarbeidet av Center for Monitoring the Impact of Peace (CMIP), som ble sendt Kongressen i USA i mars 1999, som viser at palestinske skolebøker avslører en klassisk antisemittisk stereotypisering der jøder og israelere bl.a. blir fremstilt som "ville dyr", "ranere", "tyver" og "profetens og de troendes fiender". Barna blir dessuten oppfordret til Jihad (hellig) krig mot Israel.

Disse medlemmer vil påpeke at Norge er et av de land som er med på å finansiere det palestinske utdannelsessystemet. Til tross for at Yassir Arafat, som nå er leder for de palestinske selvstyreområdene, har skrevet under på at utdannelsessystemet skal bidra til fred mellom Israel og palestinerne, har han ikke sørget for at skolebøkene er blitt rensket for hatefulle og rasistiske utsagn mot det israelske folk.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at de palestinske selvstyremyndighetene bereder grunnen for fortsatte terrorhandlinger.

Disse medlemmer mener på bakgrunn av dette at alene økonomiske ytelser til de palestinske områder skal opphøre.

Disse medlemmer vil redusere underpost 70.20 med 100 mill. kroner og øker underpost 70.15 til FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) med 100 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyres medlemmer i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen ved behandlingen av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett for 2001 vil fremme forslag om å bevilge 3,5 mill. kroner til Institutt for menneskerettigheter. Disse medlemmer viser videre til at Høyres medlemmer i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen ved behandlingen av kulturbudsjettet for 2001 vil videreføre og fremme forslag om å øke bevilgningen til Falstadsentret til 2 mill. kroner.

4.1.23 Kap. 192 Fred, forsoning og demokrati

Under dette kapitlet foreslås bevilget 877 200 000 kroner, mot 604 200 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Kapitlet omfatter forslag til bevilgning til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, utvikling og nedrusting, samt støtte til ODA-godkjente land på Balkan og OSSE-området.

Økningen i bevilgningsforslaget refererer seg i hovedsak til økte tilskudd til reform- og utviklingsprosesser i Sørøst-Europa, hvor innsatsen i økende grad dreies fra humanitær til mer langsiktig innsats. Det legges særlig vekt på å styrke den regionale økonomiske utvikling. Stabilitetspakten for Sørøst-Europa vil utgjøre rammeverket for den norske bistanden.

Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at utvikling av demokrati i slike land må skje ut fra deres egne forutsetninger og kan vanskelig instrueres utenfra.

Disse medlemmer vil redusere post 70 med 98 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at den humanitære situasjonen i Kosovo fremdeles er svært vanskelig, og at for eksempel husbygging har kommet kortere enn forutsatt. Dette medlem øker post 71 med 20 mill. kroner for å styrke humanitær hjelp.

Dette medlem vil understreke den viktige innsatsen som norske barne- og ungdomsorganisasjoner kan spille på Balkan gjennom prosjekter i demokrati og organisasjonsbygging som gjennomføres i samarbeid med partnerorganisasjoner i regionen.

4.1.24 Kap. 195 Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

Under dette kapitlet foreslås bevilget 857 119 000 kroner, mot 629 200 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

I budsjettproposisjonen vises det til at dette kapitlet omfatter ordninger vedrørende opphold for flyktninger i Norge, og som administreres av andre departementer, men som etter OECD/DACs regelverk godkjennes som offisiell utviklingshjelp (ODA).

Det vises for øvrig til St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 6 (2000-2001) hvor Regjeringen har økt bevilgningsforslaget med 30 mill. kroner. Regjeringen begrunner dette med at tilbakevendingen av Kosovo-flyktingene vil ta mer tid enn tidligere beregnet, noe som medfører økte driftskostnader for statlige asylmottak i Norge.

Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet har programfestet et maksimum på 1 000 fjernkulturelle personer som kan komme til Norge pr. år.

Disse medlemmer viser til at det er kommet langt flere asylsøkere til Norge på grunn av Regjeringens og de andre partienes slepphendte holdning til asylinnvandrere.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 100 mill. kroner.

Disse medlemmer mener at praksisen med å gi opphold på humanitært grunnlag og familieegjenforening må strammes inn, og mener det vil bli mindre behov for midler med denne praksis.

Disse medlemmer vil redusere post 21 med 200 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at denne posten er gitt en betydelig økning, til tross for at ubrukte midler fra denne posten ble omdisponert i 2000. Ifølge St.meld. nr. 27 (2000-2001) Kap. 3520 Utlendingsdirektoratet ble hele 215 mill. kroner ikke brukt til dette formålet i inneværende år. Dette medlem mener derfor det er grunn til å anta at utgiftene kan dekkes innenfor en mindre bevilgning og reduserer post 71 med 60 mill. kroner. Dette medlem viser for øvrig til sitt prinsipielle syn på at utgifter til flyktninger i Norge dekkes over bistandsbudsjettet.

4.1.25 Kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Under dette kapitlet foreslås bevilget 418 700 000 kroner, mot 278 200 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Dette kapitlet omfatter tilskudd til atomsikkerhetstiltak, samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa, freds- og demokratitiltak i ikke-ODA-godkjente land samt tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak.

Bevilgningsforslagets markante økning er knyttet til atomsikkerhetstiltak og samarbeidet med Sentral- og Øst-Europa. Nordvest-Russland og de baltiske land vil fortsatt være geografisk prioriterte områder under samarbeidsprogrammet. Samtidig foreslår Regjeringen en todelt tilnærming, hvor det legges opp til en egen handlingsplan rettet mot de sentraleuropeiske søkerlandene til EU.

Komiteens merknader

Komiteen vil understreke betydningen av at Norge har et høyt engasjement for å bistå Sentral- og Øst-Europa, inkludert Russland i omstillingen til demokrati, markedsøkonomi og forbedring av miljøsituasjonen. Komiteen viser til at utviklingen i Russland gir oss økte muligheter til å oppnå gode resultater og peker særlig på betydningen av miljø- og atomsamarbeidet med Russland og tiltak for utvikling av demokratisk styreform, helse og utdanning og en bærekraftig utvikling i regionen. Komiteen viser videre til den humanitære innsatsen i Nordvest-Russland og viktigheten av å etablere frivillige, humanitære organisasjoner i regionen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, imøteser Regjeringens varslede handlingsplan for søkerlandene til EU, og vil understreke betydningen av å styrke støtten til de baltiske land. Flertallet viser til utviklingen av et omfattende folk til folk-samarbeid som følge av Samarbeidsprogrammet og viktigheten av å styrke dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener en utvidelse av antall land som skal motta norsk bistand i søkerprosessen må følges av økte bevilgninger.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine innledende merknader og forslag, samt forslag til alternativt budsjett. Disse medlemmer foreslår å øke post 70 med 200 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at FNs klimapanel med større sikkerhet enn før er enige om at klimaendringene er menneskeskapt og reelle. Sosialistisk Venstreparti foreslår derfor en økning med 20 mill. kroner til internasjonalt arbeid på dette feltet.

Dette medlem vil understreke den gode innsatsen norske barne- og ungdomsorganisasjoner gjør i forhold til demokrati og samarbeid i Sentral- og Øst-Europa, og ber Regjeringen vurdere hvordan rammevilkårene for dette arbeidet kan styrkes.

4.2 Miljøverndepartementet

4.2.1 Kap. 1471 Norsk Polarinstitutt, utgifter

Under kap. 1471 Norsk Polarinstitutt foreslås bevilget 112 619 000 kroner, mot 117 286 000 kroner i saldert budsjett 2000. I proposisjonen fra Miljøverndepar-

tementet blir det redegjort nærmere for Norsk Polarinstituttets funksjon og rolle.

4.2.2 Kap. 4471 Norsk Polarinstitutt, inntekter

Under kap. 4471 Norsk Polarinstitutt fremgår det at en for budsjettperioden forventer inntekter på 29 373 000 kroner, mot 23 373 000 kroner i saldert budsjett for 2000.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, vil vise til den sentrale funksjonen Norsk Polarinstitutt har som nasjonal rådgiver for forvaltningen av polarområdene, herunder de forskningsutfordringer som bl.a. er knyttet til klimaendringene. Flertallet anser det som viktig at Norsk Polarinstitutt er i stand til å videreutvikle sin rolle som miljøfaglig rådgiver.

Flertallet vil peke på at det de senere åra har vært bevilget store midler til Norsk Polarinstitutt, bl.a. til flytting av instituttet til Tromsø, nytt forskningsbygg i Ny Ålesund og avlesningsstasjonen på Zeppelinerfjellet. Komiteen vil mene at disse investeringene er gjort for å styrke Norsk Polarinstituttets mulighet til å gjennomføre sine oppgaver, både på forvaltnings- og rådgivningssiden og på forskningsområdet. Dette krever at Norsk Polarinstitutt prioriterer forskning og utvikling, både innen egne budsjetter og opp mot de programmer som går i regi av Norges forskningsråd.

Komiteens medlemme fra Høyre viser til sine merknader i Innst. S. nr. 196 (1999-2000) når det gjelder uheldig sammenblanding mellom forskning og forvaltningsoppgaver for Norsk Polarinstitutt.

5. FORSLAG FRA MINDRETALL

5.1 Rammeområde 4

Forslag fra Høyre:

Forslag 1

I

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	327 292 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 697 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	30 820 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	773 590 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 715 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenriktjenesten		
	1	Driftsutgifter	137 547 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	5 300 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser i utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 000 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	621 643 000	
	71	Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	194 856 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	119 040 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	158 060 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	188 415 000	
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	94 800 000	
150		Bistand til prioriterte land og regioner		
	70	Bistand til Afrika, <i>kan overføres</i>	1 443 500 000	
	71	Bistand til Asia, <i>kan overføres</i>	370 000 000	
	73	Bistand til Midtøsten, <i>kan overføres</i>	170 000 000	
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid		
	1	Driftsutgifter	13 500 000	
	50	Fredskorpset	19 000 000	
	70	Tilskudd til opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	54 000 000	
	71	Tilskudd via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	740 000 000	
	72	Tilskudd til kompetansebygging i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	205 000 000	
	73	Tilskudd til kulturtiltak i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
155		Miljø og naturressursforvaltning		
	70	Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	310 000 000	
156		Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157)		
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	57 000 000	
	71	NORFUND - Tilskudd til tapsavsetning ved investeringer i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	56 250 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	437 000 000	
158		Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring		
	1	Driftsutgifter	90 000 000	
	70	Tilskudd til forskning om utviklingsspørsmål, <i>kan overføres</i>	52 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
159		Tilskudd til ymse hjelpetiltak		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	40 466 000	
161		Generelle bidrag - FN-organisasjoner		
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	2 249 500 000	
163		Generelle bidrag - finansinstitusjoner		
	70	Innskudd i finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	1 091 500 000	
164		Generelle bidrag - andre organisasjoner		
	70	Tilskudd til andre organisasjoner	74 500 000	
165		Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi)		
	1	Driftsutgifter	3 100 000	
	70	Tilskudd til multi-bi-samarbeid, <i>kan overføres</i>	349 000 000	
166		Gjeldslettetiltak		
	70	Tilskudd til gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
190		Humanitær bistand ved naturkatastrofer		
	70	Tilskudd ved naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak		
	1	Driftsutgifter	1 300 000	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, <i>kan overføres</i>	1 238 000 000	
192		Fred, forsoning og demokrati		
	1	Driftsutgifter	2 500 000	
	70	Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, <i>kan overføres</i>	98 000 000	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	775 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
195		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	857 119 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa, <i>kan overføres</i>	569 900 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	43 800 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	61 230 000	
972		Internasjonale investeringstiltak		
	71	Tilskudd til Nordisk Prosjektportfond	4 084 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	112 121 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		14 946 823 000
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	9 300 000	
	4	Leieinntekter	1 571 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	3 811 000	
3157		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 157)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	15 527 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	10 617 000	
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	3 229 000	
		Totale inntekter		52 515 000

II

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling. Garantiordegnen begrenses til import fra Norges prioriterte samarbeidsland og de minst utviklede land. Ordningen begrenses videre til å gjelde produkter som omfattes av det norske tollpreferansesystem (GSP) for import fra utviklingsland, og til etablering av nye handelsforbindelser.

III

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen kan samtykke i at den norske stat påtar seg garantiansvar for inntil 1 200 mill. kroner for utstillinger som planlegges i løpet av budsjettåret.

IV

Fullmakt til å regulere utetilleggene

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 i samråd med Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet kan foreta regulering av utetilleggene for tjenestemenn ved utenriksstasjonene i budsjetterminen som følge av endring av priser, valutakurser, beskatning og regulativlønn, eller andre forhold av betydning for fastsettelse av utetillegg.

V

Fullmakt til å anmode om bistand fra SAS

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan anmode om bistand fra SAS til evakuering av norske borgere i kriserammede land i de tilfeller og på de betingelser som er inntatt i egne retningslinjer, jf. St.prp. nr. 1 (1980-1981).

VI

Fullmakt til å overføre tjenestemenn til utetjeneste

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan sende ut personell til utenriksstasjonene for periodisk å styrke administrasjonen av nærmere spesifiserte bistandstiltak. Merutgiftene dekkes mot tilsvarende innsparing under kap. 159 post 70.

VII

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

VIII

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan foreta bestilling av varer m.m. utover rammen av bevilgningene med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
150		Bistand til prioriterte land og regioner	
	70	Bistand til Afrika	180
	71	Bistand til Asia	60
	72	Bistand til Mellom-Amerika	30
161		Generelle bidrag FN-organisasjoner	
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	25
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	25
192		Fred, forsoning og demokrati	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20

IX

Tilsagnsfullmakt

A. ODA-bistand

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid	
	72.15	Tilskudd til institusjonsutvikling i utviklingsland	80
155		Miljø- og naturressursforvaltning	
	70	Tilskudd til miljø- og naturressursforvaltning	450
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling	
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak	100
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500

B. Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn på 250 mill. kroner for ordninger under kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak, post 70 Tilskudd til atomikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa.

X

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om omdisponering av bevilgningene mellom postene under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling.

XI

Fullmakt om bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om bruk av opptjente rentemidler på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi- og samfinansieringsprosjekter etter avtale med den enkelte multilaterale organisasjon.

XII

Fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001:

1. Kan treffe beslutning om bruk av midler under kap. 159 med inntil 2 mill. kroner pr. tiltak. Beslutning om bruk av midler utover dette beløp og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen. Fullmakten gjelder dog ikke overføringer til kapitlene under programkategori 03.00 (kap. 140, 141, 142 og 143), jf. dog vedtak VI og tekst under kap. 142 og 143 post 1 Driftsutgifter.
2. I samråd med Finansdepartementet kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner årlig. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak post 70.
3. Kan overskride bevilgningen under kap. 159 mot tilsvarende salgsinntekter under kap. 3159 Salgsinntekter bistandseiendommer post 1 Salgsinntekter og at ubenyttet merinntekt under kap. 3159 post 1 medregnes ved beregning av overført beløp under kap. 159 post 70 Tilskudd, *kan overføres*.

XIII

Ettergivelse av statlige fordringer på utviklingsland

Stortinget samtykker i at Kongen i 2001 i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen kan ettergi fordringer på utviklingsland for inntil 1 500 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje. Samlet kan det ut fra gjeldsplanen ettergis fordringer innenfor en total ramme på 1 266 mill. kroner under gammel alminnelig ordning, og innenfor en total

ramme på 1 907 mill. kroner under den gamle særordningen for utviklingsland. Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIV

Salg av bostandseiendommer

Stortinget samtykker i at salgsinntekter ved salg av bostandseiendommer som er finansiert over bostandsbudsjettet og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen, fordeles forholdsmessig mellom kap. 5445 Statsbygg post 49 Salg av eiendommer og kap. 3159 Salgsinntekter bostandseiendommer post 1 Salgsinntekter ut fra gjenværende år av fastsatt avskrivningstid. For bruk av salgsinntektene innenfor bostandsbudsjettet vises det til forslag til fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak ovenfor.

XV

Refusjon fra andre statsinstitusjoner

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD i 2001 kan overskride bevilgningen under

kap. 101 Utenriksstasjonene, kap. 102 Særavtale i utenriksstjenesten og kap. 142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene mot merinntekt som følge av refusjon fra andre statsinstitusjoner under kap. 3101 Utenriksstasjonene og kap. 3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 5 Refusjon spesialutsendinger m.m.

XVI

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2001 kan gi GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirkosomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til risikoavsetningsfond. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 2*

I

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	327 292 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 697 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	32 320 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	773 590 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 715 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenriksstjenesten		
	1	Driftsutgifter	137 547 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	5 300 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser i utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 000 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	621 643 000	
	71	Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	194 856 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	119 040 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	158 060 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	188 415 000	
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	94 800 000	
150		Bistand til prioriterte land og regioner		
	70	Bistand til Afrika, <i>kan overføres</i>	1 540 000 000	
	71	Bistand til Asia, <i>kan overføres</i>	370 000 000	
	72	Bistand til Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	127 000 000	
	73	Bistand til Midtøsten, <i>kan overføres</i>	170 000 000	
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid		
	1	Driftsutgifter	13 500 000	
	50	Fredskorpset	19 000 000	
	70	Tilskudd til opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	54 000 000	
	71	Tilskudd via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	775 000 000	
	72	Tilskudd til kompetansebygging i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	205 000 000	
	73	Tilskudd til kulturtiltak i utviklingsland, <i>kan overføres</i> .	35 000 000	
155		Miljø og naturressursforvaltning		
	70	Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	310 000 000	
156		Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157)		
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	57 000 000	
	71	NORFUND - Tilskudd til tapsavsetning ved investeringer i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	56 250 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	412 000 000	
158		Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring		
	1	Driftsutgifter	90 000 000	
	70	Tilskudd til forskning om utviklingsspørsmål, <i>kan overføres</i>	52 500 000	
159		Tilskudd til ymse hjelpetiltak		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	40 466 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
161		Generelle bidrag - FN-organisasjoner		
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	2 229 500 000	
163		Generelle bidrag - finansinstitusjoner		
	70	Innskudd i finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	1 091 500 000	
164		Generelle bidrag - andre organisasjoner		
	70	Tilskudd til andre organisasjoner	74 500 000	
165		Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi)		
	1	Driftsutgifter	3 100 000	
	70	Tilskudd til multi-bi-samarbeid, <i>kan overføres</i>	349 000 000	
166		Gjeldslettetiltak		
	70	Tilskudd til gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
190		Humanitær bistand ved naturkatastrofer		
	70	Tilskudd ved naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak		
	1	Driftsutgifter	1 300 000	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, <i>kan overføres</i>	1 238 000 000	
192		Fred, forsoning og demokrati		
	1	Driftsutgifter	2 500 000	
	70	Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, <i>kan overføres</i>	98 000 000	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	795 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
195		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	797 119 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa, <i>kan overføres</i>	369 900 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	63 800 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	61 230 000	
972		Internasjonale investeringstiltak		
	71	Tilskudd til Nordisk Prosjektesportfond	4 084 000	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	112 121 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		<u>14 946 823 000</u>

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	9 300 000	
	4	Leieinntekter	1 571 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	3 811 000	
3157		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 157)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstittutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	15 527 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	10 617 000	
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	3 229 000	
		Totale inntekter		52 515 000

II

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling. Garantiordningen begrenses til import fra Norges prioriterte samarbeidsland og de minst utviklede land. Ordningen begrenses videre til å gjelde produkter som omfattes av det norske tollpreferansesystem (GSP) for import fra utviklingsland, og til etablering av nye handelsforbindelser.

III

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen kan samtykke i at den norske stat påtar seg garantiansvar for inntil 1 200 mill. kroner for utstillinger som planlegges i løpet av budsjettåret.

IV

Fullmakt til å regulere utetilleggene

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 i samråd med Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet kan foreta regulering av utetilleggene for tjenestemenn ved utenriksstasjonene i budsjetterminen som følge av endring av priser, valutakurser, beskatning og regulativlønn, eller andre forhold av betydning for fastsettelse av utetillegg.

V

Fullmakt til å anmode om bistand fra SAS

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan anmode om bistand fra SAS til evakuering av norske borgere i kriserammede land i de tilfeller og på de betingelser som er inntatt i egne retningslinjer, jf. St.prp. nr. 1 (1980-1981).

VI

Fullmakt til å overføre tjenestemenn til utetjeneste

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan sende ut personell til utenriksstasjonene for periodisk å styrke administrasjonen av nærmere spesifiserte bistandstiltak. Merutgiftene dekkes mot tilsvarende innsparing under kap. 159 post 70.

VII

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

VIII

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan foreta bestilling av varer m.m. utover rammen av bevilgningene med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
150		Bistand til prioriterte land og regioner	
	70	Bistand til Afrika	180
	71	Bistand til Asia	60
	72	Bistand til Mellom-Amerika	30

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
161		Generelle bidrag FN-organisasjoner	
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	25
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak	25
192		Fred, forsoning og demokrati	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20

IX

Tilsagnsfullmakt

A. ODA-bistand

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid	
	72.15	Tilskudd til institusjonsutvikling i utviklingsland	80
155		Miljø- og naturressursforvaltning	
	70	Tilskudd til miljø- og naturressursforvaltning	450
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling	
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak	100
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500

B. Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn på 250 mill. kroner for ordninger under kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak, post 70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa.

X

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om omdisponering av bevilgningene mellom postene under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling.

XI

Fullmakt om bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om bruk av opptjente rentemidler på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter etter avtale med den enkelte multilaterale organisasjon.

XII

Fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak
Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001:

1. Kan treffe beslutning om bruk av midler under kap. 159 med inntil 2 mill. kroner pr. tiltak. Beslutning om bruk av midler utover dette beløp og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen. Fullmakten gjelder dog ikke overføringer til kapitlene under pro-

gramkategori 03.00 (kap. 140, 141, 142 og 143), jf. dog vedtak VI og tekst under kap. 142 og 143 post 1 Driftsutgifter.

2. I samråd med Finansdepartementet kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner årlig. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak post 70.
3. Kan overskride bevilgningen under kap. 159 mot tilsvarende salgsinntekter under kap. 3159 Salgsinntekter bistandseiendommer post 1 Salgsinntekter og at ubenyttet merinntekt under kap. 3159 post 1 medregnes ved beregning av overført beløp under kap. 159 post 70 Tilskudd, *kan overføres*.

XIII

Ettergivelse av statlige fordringer på utviklingsland

Stortinget samtykker i at Kongen i 2001 i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen kan ettergi fordringer på utviklingsland for inntil 1 500 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje. Samlet kan det ut fra gjeldsplanen ettergis fordringer innenfor en total ramme på 1 266 mill. kroner under gammel alminnelig ordning, og innenfor en total ramme på 1 907 mill. kroner under den gamle særordningen for utviklingsland. Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIV

Salg av bistandseiendommer

Stortinget samtykker i at salgsinntekter ved salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen, fordeles forholdsmessig

mellom kap. 5445 Statsbygg, post 49 Salg av eiendommer og kap. 3159 Salgsinntekter bistanseiendommer, post 1 Salgsinntekter ut fra gjenværende år av fastsatt avskrivningstid. For bruk av salgsinntektene innenfor bistandsbudsjettet vises det til forslag til fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak ovenfor.

XV

Refusjon fra andre statsinstitusjoner

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD i 2001 kan overskride bevilgningen under kap. 101 Utenriksstasjonene, kap. 102 Særavtale i utenriksstjenesten og kap. 142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene mot merinntekt som følge av refusjon fra andre statsinstitusjoner under kap. 3101 Utenriksstasjonene og kap. 3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 5 Refusjon spesialutsendinger m.m.

XVI

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2001 kan gi GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til

og investeringer i utviklingsland. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til risikoavsetningsfond. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

5.2 Rammeuavhengige forslag**Forslag fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre:***Forslag 3*

Stortinget ber Regjeringen utrede ordninger for å legge til rette for at norske frivillige organisasjoner kan øke sin aktivitet i forhold til EU/EØS, herunder muligheten for å opprette et kontor for norske organisasjoner i Brussel.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 4*

Stortinget ber Regjeringen om å legge fram en revidert gjeldsplan hvor det tas sikte på å ettergi fordringer på vanskeligstilte mellominntektsland.

6. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonene og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 4

I

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	327 292 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 697 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	27 320 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	773 590 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 715 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenriksstjenesten		
	1	Driftsutgifter	137 547 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	5 300 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
104		Kongefamiliens offisielle reiser i utlandet		
	1	Driftsutgifter	<u>8 000 000</u>	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	<u>19 875 000</u>	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	<u>36 785 000</u>	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	<u>621 643 000</u>	
	71	Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	<u>194 856 000</u>	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	<u>119 040 000</u>	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	<u>158 060 000</u>	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	<u>188 415 000</u>	
	42	Krise- og evakueringsiltak, <i>kan overføres</i>	<u>1 500 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>2 000 000</u>	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	<u>94 800 000</u>	
150		Bistand til prioriterte land og regioner		
	70	Bistand til Afrika, <i>kan overføres</i>	<u>1 540 000 000</u>	
	71	Bistand til Asia, <i>kan overføres</i>	<u>370 000 000</u>	
	72	Bistand til Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	<u>127 000 000</u>	
	73	Bistand til Midtøsten, <i>kan overføres</i>	<u>170 000 000</u>	
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid		
	1	Driftsutgifter	<u>13 500 000</u>	
	50	Fredskorpset	<u>19 000 000</u>	
	70	Tilskudd til opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	<u>54 000 000</u>	
	71	Tilskudd via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i> .	<u>765 000 000</u>	
	72	Tilskudd til kompetansebygging i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	<u>205 000 000</u>	
	73	Tilskudd til kulturiltak i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	<u>35 000 000</u>	
155		Miljø og naturressursforvaltning		
	70	Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	<u>310 000 000</u>	
156		Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	<u>35 000 000</u>	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157)		
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	<u>57 000 000</u>	
	71	NORFUND - Tilskudd til tapsavsetning ved investeringer i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	<u>56 250 000</u>	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	<u>412 000 000</u>	
158		Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring		
	1	Driftsutgifter	<u>90 000 000</u>	
	70	Tilskudd til forskning om utviklingsspørsmål, <i>kan overføres</i>	<u>52 500 000</u>	
159		Tilskudd til ymse hjelpetiltak		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	<u>40 466 000</u>	
161		Generelle bidrag - FN-organisasjoner		
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	<u>2 229 500 000</u>	
163		Generelle bidrag – finansinstitusjoner		
	70	Innskudd i finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	<u>1 091 500 000</u>	
164		Generelle bidrag - andre organisasjoner		
	70	Tilskudd til andre organisasjoner	<u>74 500 000</u>	
165		Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi)		
	1	Driftsutgifter	<u>3 100 000</u>	
	70	Tilskudd til multi-bi-samarbeid, <i>kan overføres</i>	<u>349 000 000</u>	
166		Gjeldslettetiltak		
	70	Tilskudd til gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	<u>350 000 000</u>	
190		Humanitær bistand ved naturkatastrofer		
	70	Tilskudd ved naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	<u>190 000 000</u>	
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak		
	1	Driftsutgifter	<u>1 300 000</u>	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, <i>kan overføres</i>	<u>1 238 000 000</u>	
192		Fred, forsoning og demokrati		
	1	Driftsutgifter	<u>2 500 000</u>	
	70	Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, <i>kan overføres</i>	<u>98 000 000</u>	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	<u>775 000 000</u>	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	<u>1 700 000</u>	
195		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>857 119 000</u>	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atom sikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa, <i>kan overføres</i>	<u>369 900 000</u>	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	<u>5 000 000</u>	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	<u>43 800 000</u>	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	<u>61 230 000</u>	
972		Internasjonale investeringstiltak		
	71	Tilskudd til Nordisk Prosjektekspportfond	<u>4 084 000</u>	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	<u>112 121 000</u>	
	50	Stipend	<u>498 000</u>	
		Totale utgifter		<u>14 946 823 000</u>
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	<u>9 300 000</u>	
	4	Leieinntekter	<u>1 571 000</u>	
	5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	<u>3 811 000</u>	
3157		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 157)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	<u>50 000</u>	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	<u>8 410 000</u>	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	<u>15 527 000</u>	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	<u>10 617 000</u>	
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	<u>3 229 000</u>	
		Totale inntekter		<u>52 515 000</u>

II

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling. Garantiordningen begrenses til import fra Norges prioriterte samarbeidsland og de minst utviklede land. Ordningen begrenses videre til å gjelde produkter som omfattes av det norske tollpreferansesystem (GSP) for import fra utviklingsland, og til etablering av nye handelsforbindelser.

III

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen kan samtykke i at den norske stat påtar seg garantiansvar for inntil 1 200 mill. kroner for utstillinger som planlegges i løpet av budsjettåret.

IV

Fullmakt til å regulere utetilleggene

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 i samråd med Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet kan foreta regulering av utetilleggene for tjenestemenn ved utenriksstasjonene i budsjetterminen som følge av endring av priser, valutakurser, beskatning og regulativlønn, eller andre forhold av betydning for fastsettelse av utetillegg.

V

Fullmakt til å anmode om bistand fra SAS

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan anmode om bistand fra SAS til evakuering av norske borgere i kriserammede land i de tilfeller og på de betingelser som er inntatt i egne retningslinjer, jf. St.prp. nr. 1 (1980-1981).

VI

Fullmakt til å overføre tjenestemenn til utetjeneste

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan sende ut personell til utenriksstasjonene for periodisk å styrke administrasjonen av nærmere spesifiserte bistandstiltak. Merutgiftene dekkes mot tilsvarende innsparing under kap. 159 post 70.

VII

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

VIII

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan foreta bestilling av varer m.m. utover rammen av bevilgningene med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
150		Bistand til prioriterte land og regioner	
	70	Bistand til Afrika	180
	71	Bistand til Asia	60
	72	Bistand til Mellom-Amerika	30
161		Generelle bidrag FN-organisasjoner	
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	25
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	25
192		Fred, forsoning og demokrati	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20

IX

Tilsagnsfullmakt

A. ODA-bistand

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid	
	72.15	Tilskudd til institusjonsutvikling i utviklingsland	80
155		Miljø- og naturressursforvaltning	
	70	Tilskudd til miljø- og naturressursforvaltning	450
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling	
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak	100
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500

B. Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn på 250 mill. kroner for ordninger under kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak, post 70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa.

X

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om omdisponering av bevilgningene mellom postene under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling.

XI

Fullmakt om bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om bruk av opptjente rentemidler på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi- og samfinansieringsprosjekter etter avtale med den enkelte multilaterale organisasjon.

XII

Fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001:

1. kan treffe beslutning om bruk av midler under kap. 159 med inntil 2 mill. kroner pr. tiltak. Beslutning om bruk av midler utover dette beløp og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen. Fullmakten gjelder dog ikke overføringer til kapitlene under programkategori 03.00 (kap. 140, 141, 142 og 143), jf. dog vedtak VI og tekst under kap. 142 og 143, post 1 Driftsutgifter.
2. i samråd med Finansdepartementet kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner årlig. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak, post 70.
3. kan overskride bevilgningen under kap. 159 mot tilsvarende salgsinntekter under kap. 3159 Salgsinntekter bistandseiendommer, post 1 Salgsinntekter og at ubenyttet merinntekt under kap. 3159 post 1 medregnes ved beregning av overført beløp under kap. 159, post 70 Tilskudd, *kan overføres*.

XIII

Ettergivelse av statlige fordringer på utviklingsland

Stortinget samtykker i at Kongen i 2001 i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen kan ettergi fordringer på utviklingsland for inntil 1 500 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksporthjelpens gamle portefølje. Samlet kan det ut fra gjeldsplanen ettergis fordringer innenfor en total ramme på 1 266 mill. kroner under gammel alminnelig ordning, og innenfor en total

ramme på 1 907 mill. kroner under den gamle særordningen for utviklingsland. Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIV

Salg av bistandseiendommer

Stortinget samtykker i at salgsinntekter ved salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen, fordeles forholdsmessig mellom kap. 5445 Statsbygg, post 49 Salg av eiendommer og kap. 3159 Salgsinntekter bistandseiendommer, post 1 Salgsinntekter ut fra gjenværende år av fastsatt avskrivningstid. For bruk av salgsinntektene innenfor bistandsbudsjettet vises det til forslag til fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak ovenfor.

XV

Refusjon fra andre statsinstitusjoner

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD i 2001 kan overskride bevilgningen under

kap. 101 Utenriksstasjonene, kap. 102 Særavtale i utenriksstasjonen og kap. 142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene mot merinntekt som følge av refusjon fra andre statsinstitusjoner under kap. 3101 Utenriksstasjonene og kap. 3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 5 Refusjon spesialutsendinger m.m.

XVI

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2001 kan gi GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til risikoavsetningsfond. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 4. desember 2000

Einar Steensnæs

leder og ordf. for kap. 104, 154,
190 og 191

Kjell Magne Bondevik

ordf. for kap. 150 og 166

Kirsti Kalle Grøndahl

ordf. for kap. 192, 480, 1471 og 4471

Marit Nybakk

ordf. for kap. 140, 195 og 972

Hill-Marta Solberg

ordf. for kap. 116

Tom Thoresen

ordf. for kap. 155

Dag Danielsen

ordf. for kap. 103 og 142

Johan J. Jakobsen

ordf. for kap. 102 og 165

Jan Petersen

ordf. for kap. 101 og 115

Lars Sponheim

ordf. for kap. 156 og 158

Kjell Engebretsen

ordf. for kap. 157 og 3157

André Kvakkestad

ordf. for kap. 159 og 161

Lisbet Rugtvedt

ordf. for kap. 163

Siri Frost Sterri

ordf. for kap. 141, 143 og 164

Haakon Blankenborg

sekretær og ordf. for kap. 100, 197
og 3101

Vedlegg 1**Brev fra utenrikskomiteen til Utenriksdepartementet v/utviklingsministeren, datert 17. november 2000****Stortingsproposisjon nr. 1 (2000-2001) – spørsmål**

Vedlagt oversendes enkelte spørsmål knyttet til komiteens behandling av ovennevnte proposisjon. Det bes om svar så snart som mulig.

I St.prp. 1 for 2000-2001 foreslås at NORADs investeringslån skal opphøre til fordel for NORFUND. Vi har på flere hold registrert frykt for at dette vil ødelegge mulighetene for støtte til små bedriftsetableringer i fattige u-land. Det henvises til at NORFUNDs retningslinjer i praksis innebærer at investeringsprosjektene normalt må være på minst ca 11 millioner NOK, helst minst 15 mill NOK. Dette følger av NORFUNDs regel om normalt ikke å gå inn med mindre enn 0,5 mill US \$ (nær 5 mill NOK) og at den norske partner skal skyte inn et større beløp. Dessuten kreves normalt bidrag fra lokal partner i u-landet. Dersom bedriften også tar opp lån for å finansiere deler av etableringen, betyr det at den minste etablering NORFUND kan delta i raskt nærmer seg 20 mill NOK.

For å få et inntrykk av hvorvidt NORFUNDs støtteordninger vil kunne følge opp tilbudet fra NORADs låneordning når det gjelder mindre etableringer, ber vi departementet om svar på følgende spørsmål:

1. Kan departementet opplyse hvor stor andel av prosjektene som er støttet over låneordningen som har vært etableringer på mindre enn 11 mill NOK? Hvor mange bedriftsetableringer dreier dette seg om?
2. De norske etableringene på Sri Lanka er ofte brukt som eksempel på vellykkede prosjekter. Totalt er det visstnok gitt ca 13 investeringslån fra NORADs låneordning til etableringer på Sri Lanka. Hvor mange av disse prosjektene hadde et investeringsbehov på over 11 mill NOK ved etableringen? Kan departementet oppgi størrelsen på disse ca 13 bedriftsetableringene og størrelsen på de investeringslån NORAD ga til hver av disse bedriftene?
3. Hvordan vurderer departementet mulighetene for at disse prosjektene (jfr spørsmål 1 og 2) hadde fått støtte dersom NORFUNDs retningslinjer hadde vært anvendt?
4. Vil avvikling av NORADs låneordning til fordel for NORFUND innebære en vridning fra små, mer arbeidskraftintensive etableringer og over til mer kapitalintensive etableringer? Kan det gis indikasjoner om antall skapte arbeidsplasser pr mill NOK investert for prosjekter som har vært henholdsvis mindre enn NOK 11 mill sammenlignet med større prosjekter som har fått støtte?
5. Mener departementet at de fattigste landene har mer behov for kapitalintensive enn arbeidsintensive bedrifter? Bør NORAD og NORFUND bidra til å fremme etableringer som skaper mange arbeidsplasser i forhold til kapitalinvesteringen?
6. I samarbeidet med næringslivet må staten legge vekt på forutsigbare og stabile rammevilkår. Investeringsprosjekter krever ofte lang tids forberedelser, sjelden mindre enn et år. Er det på denne bakgrunn forsvarlig å avvikle låneordningen bare fire måneder etter at statsbudsjettforslaget er lagt fram? Ville det ikke være mer rimelig å gi minst ett års varsel før låneordningen ble avvirket, eller i alle fall vente til f.eks. 1. juli 2001?
7. Anser departementet at støttemulighetene for små etableringer (under ca 10 mill NOK) i u-land blir svekket som følge av forslaget i budsjettproposisjonen? Hva vil departementet gjøre for å sikre at bedriftsetableringer med et investeringsbehov under 10 mill NOK fortsatt kan få støtte fra norske bistandsmyndigheter?

Vedlegg 2**Brev fra Utenriksdepartementet v/utviklingsministeren til utenrikskomiteen, datert 24. november 2000****Stortingsproposisjon nr 1 (2000-2001) – Spørsmål vedrørende næringslivsordningene**

Jeg viser til Utenrikskomiteens brev av 17. november 2000 med spørsmål knyttet til komiteens behandling av ovennevnte proposisjon. Vedlagt oversendes svar på komiteens spørsmål.

Svar på spørsmål vedrørende nedleggningen av NORADs subsidierte låneordning:

NORFUND har ikke regler som fastlegger en nedre grense for fondets prosjektdeltakelse, men etablerte

tidlig en praksis hvor de konsentrerte seg om prosjekter over 4,5 mill. NOK. Praksisen ble etablert ut fra at internasjonale erfaringer viste at investeringsprosjekter over en viss størrelse har best mulighet for å lykkes.

NORFUND har imidlertid i ulike sammenhenger understreket at det ikke er størrelsen på et prosjekt som avgjør NORFUNDs deltakelse, men mulighetene for å delta i prosjekter som er bærekraftige og skaper vekst og utvikling. Sentrale suksessfaktorer for NORFUND er forretningsidé, strategi, markedsmuligheter, ledelseskapasitet, lønnsomhet og finansiell styrke til å bære

prosjektet fram. Det er av stor betydning å foreta grunndige vurderinger av prosjektene og at de gis best mulig støtte i gjennomføringen. I så måte vil NORFUNDs aktive deltakelse i mange av selskapenes styrer være viktig.

Departementet forutsetter at forslagene i budsjettproposisjonen ikke skal føre til at mindre prosjekter i fattige utviklingsland kommer dårligere ut. Både NORAD og NORFUND stiller krav til prosjektene om lønnsomhet. Omleggingen består i at dagens subsidielementet i form av lav rente, blir erstattet av risikoavlastning gjennom egenkapital.

En gjennomgang av NORFUNDs prosjektdeltakelse har vist at de har deltatt med helt ned i 0,9 mill. NOK til enkeltprosjekter og at de har hatt flere prosjekter med deltakelse i størrelsesorden omkring 4,5 mill. NOK. Det er dessuten opplyst at fondet aldri har avvist

et prosjekt ut fra en begrunnelse knyttet til prosjektets størrelse.

Vedr. spørsmål nr 1

I NORADs statistikker er ikke prosjektene fordelt i henhold til størrelsen på etableringene.

Det finnes imidlertid informasjon om størrelsen på innvilgede lån. Det er omtrent samme forhold mellom lån/egenkapital i NORADs tilfelle som for NORFUND, slik at vi antar at en fordeling av lån over og under 4,5 mill. NOK, er av størst interesse. Dette vil tilsvare de prosjektene som gjennomsnittlig krever en total kapital på over eller under 11 mill. NOK. For dagens portefølje, dvs lån som er løpende eller under avvikling/refinansiering framkommer følgende tall for antall prosjekter under eller over en grense på 4,5 mill. NOK.

Type lån / Størrelse på lån	Mindre enn 4,5 MNOK	Over 4,5 MNOK
Lån under avvikling/refinansiering	8	5
Løpende lån	11	28
Samlet – ialt 52 prosjekter	19	33

Noen av prosjektene omfatter flere lån på ulike tidspunkt. Disse er reflektert som enkeltstående lån.

Vedr. spørsmål nr 2

Det er i tidsrommet 1980 til i dag gitt 13 investeringslån til 7 etableringer på Sri Lanka. Nedenfor følger en oppstilling av disse lånene:

Bedrift (antall lån)/ mill. NOK	Prosjektkostnad	Støttebeløp	Status
1. Worldview Media	11	5,0	Avtale inngått
2. Hydrogas (3)	53	19,3	Løpende lån
3. Alloy Fabricators (3)	6	3,1	Løpende lån
4. Green Farms (3)	16	6,8	Løpende lån
5. Ø. Lorentzen	3,0	0,9	Avviklet
6. Samalanka	7,4	2,2	Avviklet
7. New Life Literature	3,5	1,0	Avviklet

Bare 3 av de 7 debitorerne har i dag løpende lån. Pr i dag er det gitt 2 tilsagn hvor det ennå ikke er inngått avtale. Det framgår også av materialet at flere bedrifter på ulike tidspunkt har mottatt inntil 3 lån til samme prosjekt eller til utvidelse og/eller refinansiering. I tabellen er flere lån til samme bedrift slått sammen. Anslagene over størrelsen på bedriftsetableringene er beheftet med noe usikkerhet fordi etableringene skjer over tid og i flere faser. Det er imidlertid grunn til å anta at 3 av de 7 prosjektene i tabellen ovenfor har hatt et investeringsbehov på over 11 mill. NOK.

Vedr. spørsmål nr 3

Departementet finner det vanskelig å svare på hva som ville skjedd med Sri Lanka-prosjektene dersom den subsidierte låneordningen ikke hadde eksistert. Det kan imidlertid vises til opplysningene ovenfor om

at NORFUND allerede har støttet en rekke prosjekter på samme størrelse som NORADs prosjekter. Dersom prosjektene var blitt vurdert som bedriftsøkonomisk lønnsomme, er det imidlertid ingen grunn til å anta at de ikke ville blitt finansiert av NORFUND.

Vedr. spørsmål nr 4

Det er ikke grunn til å tro at omleggingene skissert i Statsbudsjettet vil innebære en vridning fra små, mer arbeidsintensive etableringer, over til større og mer kapitalintensive etableringer. En må i denne forbindelse ta hensyn til at små etableringer ikke alltid er arbeidsintensive og at store etableringer heller ikke alltid er kapitalintensive.

Det foreligger ikke systematiserte data for antall arbeidsplasser som er skapt gjennom etableringer som har mottatt lån gjennom NORAD.

Vedr. spørsmål nr 5-1

Utviklingslandene har behov for arbeidsintensive bedrifter som skaper maksimal sysselsetting. Samtidig har de også et behov for kapitalintensive bedrifter som gir økt grunnlag for eksport og vekst i økonomien. Det er derfor behov for begge typer bedrifter.

Budsjettproposisjonens omlegginger er nøytrale i forhold til å skape etableringer innenfor disse kategoriene. Det omleggingene primært sikter mot er å få til flere lønnsomme prosjekter. Lønnsomhet er kanskje den viktigste faktoren for å skape bærekraftig sysselsetting og utvikling.

Vedr. spørsmål nr 5-2

Omleggingene er utarbeidet på grunnlag av en bred dialog med NORAD og i Forum for næringsutvikling og har fått full støtte i næringslivets organisasjoner og fagbevegelsen. Næringslivet har særlig etterlyst en klarere rollefordeling mellom NORAD og NORFUND og vektlagt behovet for en styrking av NORFUND. Næringslivets organisasjoner har også støttet omleggingen av låneordningen. Siden NORFUND allerede er vel etablert er det ikke grunn til å trekke disse end-

ringene ut i tid. Når det gjelder overføring av eksisterende portefølje fra NORAD til NORFUND vil en finne smidige løsninger som ivaretar administrative og juridiske hensyn.

Vedr. spørsmål nr 6

Det ligger ikke noe i forslaget i budsjettproposisjonen som skulle tilsi at støttemulighetene til små etableringer i utviklingsland vil bli svekket, ref. svar til spørsmål nr. 4.

Departementet ønsker å understreke at hensikten er å skape en klarere rollefordeling mellom NORAD og NORFUND. For små prosjekter er det særlig viktig med god oppfølging. NORFUNDs arbeidsform med aktiv deltakelse i selskapenes styrer medfører at de kan følge opp investeringene på en bedre måte enn det NORAD har hatt anledning til. Samtidig kan fondet gjennom sin deltakelse i lokale investeringsfond bidra til styrket lokal forankring. Fondet har blant annet på Sri Lanka planer om et engasjement i et lokalt fond. Dette vil være en kilde både til lokale samarbeidspartnere og finansiering for norske bedrifter.

Vedlegg 3**Statsråd Anne Kristin Sydnes' innlegg i forbindelse med utenrikskomiteens høring om NORFUND 30.11.00**

Endringene for næringslivsordningene som jeg foreslår i budsjettet, er resultatet av en lang prosess, gjennom to regjeringer, redegjørelser i Stortinget, utredninger, og tett dialog med næringslivet og fagbevegelsen. Utgangspunktet var strategien for næringsutvikling i sør og ambisjonene om å forenkle virkemiddelapparatet, gjøre det mer effektivt og mer slagkraftig. Jeg mener denne ene omleggingen som er tema her i dag vil bidra til en bedre og mer effektiv bistand. Når det gjelder helheten i vår strategi for næringsutvikling i sør, kommer jeg gjerne tilbake til Stortinget for en bredere gjennomgang av dette hvis det er ønskelig.

Omleggingen av låneordningen skal først og fremst bidra til en klarere rollefordeling mellom NORAD og NORFUND. Dette forsterker NORADs ansvar for tilskuddsordninger for næringsutvikling og tiltak knyttet til å bedre rammebetingelsene for næringsutvikling i utviklingsland. Omleggingen på investeringssiden innebærer at 75 mill. kroner overføres til NORFUND. Det er om lag 10% av den samlede bevilgningen på dette området.

NORFUND er et viktig instrument i vårt arbeid for fattigdomsbekjempelse i utviklingslandene. Gjennom økonomisk vekst og lønnsom produksjon skapes grunnlag for landenes egen satsning for eksempel på helse og utdanning. Fondets bidrag til å få fram lønnsomme og bærekraftige prosjekter er derfor et viktig

bidrag til bærekraftig utvikling og fattigdomsbekjempelse.

Dagens subsidierte låneordning er i utakt med våre krav til effektiv bistand. NORAD ser heller ikke subsidierte lån som et hensiktsmessig virkemiddel. OECD/DAC fant, i sin eksaminasjon av norsk bistand grunn til å påpeke at dette var en overlevning fra fortiden og i utakt med internasjonal praksis. Jeg er opptatt av utviklingseffekt - og den foreslåtte omleggingen bidrar til dette.

Jeg har forstått at det har blitt framsatt en rekke påstander omkring den foreslåtte endringen i budsjettet og om NORFUNDs virksomhet, og jeg setter derfor pris på å få denne anledningen til å kommentere disse, og oppklare eventuelle misforståelser som kan ha oppstått som følge av disse påstandene.

Det er bl.a. en bekymring at omleggingen vil slå negativt ut i forhold til målsettingen om å nå de fattigste landene. Ser man på den geografiske fordelingen av prosjekter i NORADs låneordning og NORFUND gir ikke fordelingene grunn for en slik bekymring (se vedlagte diagram). Som man ser har NORFUND en rimelig god fordeling i forhold til prioriterte regioner i norsk bistand.

En annen bekymring er at bedriftsøkonomisk lønnsomhet kan fortrenge utviklingspolitiske målsettinger. Jeg vil understreke at fondet er en integrert del av norsk bistandsvirksomhet. Både NORAD i sin forvaltning av

den subsidierte låneordningen, og NORFUND i sin virksomhet, skal legge til grunn både lønnsomhet og utviklingspolitiske målsettinger. Uten lønnsomhet er ikke prosjektene bærekraftige og kan derfor bli en byrde for mottakerlandet.

Det har blitt trukket fram at NORFUND skal ha bundet 70 pst av sin kapital til et stort sementprosjekt i Bangladesh. Fondets investering på 40 mill. kroner ble foretatt i 1999, og var et av de første prosjektene fondet investerte i. Derfor utgjorde dette prosjektet naturlig nok en stor andel av fondets portefølje ved oppstart. I dag utgjør denne investeringen 6,6 pst. av fondets totale investeringer. Dette er for øvrig et prosjekt hvor NORADs låneordning også har ytet et subsidiert lån på 24 mill. kroner.

En bekymring skal være at mindre prosjekter vil bli skadelidende ved at lånevirkisomheten blir overført NORFUND. Jeg vil her vise til den skriftlige besvarelsen til komiteen, men vil understreke at NORFUNDs praksis ikke diskriminerer små, lønnsomme prosjekter.

NORFUNDs investeringer i lokale investeringsfond gir en anledning til å bidra til lokal verdiskapning på en måte som ikke var mulig gjennom den subsidierte låneordningen. Gjennom denne type virksomhet bidrar fondet med risikokapital til småbedrifter og mikro-kreditt-institusjoner.

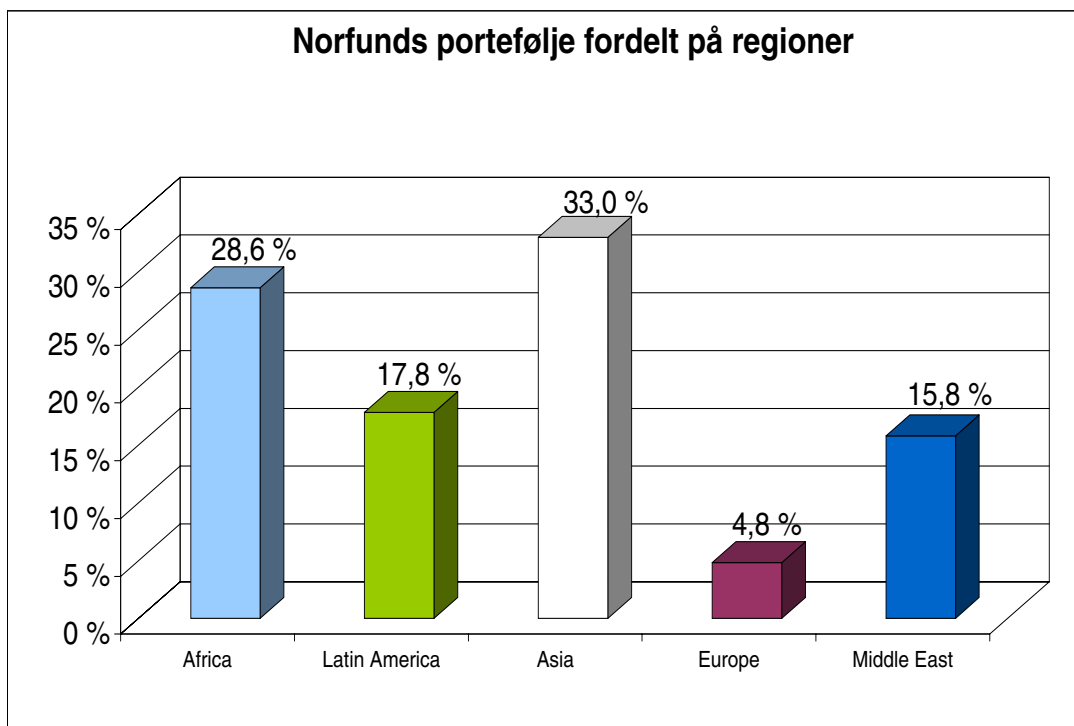
Ytterligere en bekymring skal være at NORFUND sitter i styrene i selskapene hvor de er medeiere og at eventuelt er kreditor samtidig. La meg først understreke at NORFUND er et statlig investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland, som i henhold til NORFUND-lovens § 1 " ... har til formål å medvirke med egenkapital og annen risikokapital, samt yte lån og stille garantier til utvikling av bærekraftig næringsvirksomhet i utviklingsland". Fondet er ikke en bank og er derfor ikke underlagt forretningsbankloven eller andre deler av lovgivningen som angår bankvesenet. I den grad fondet har en låneforpliktelse overfor en investor er dette som en del av strukturen av en investeringsavtale, noe som er hjemlet i lovens § 1. Det er i dag ingen tilfeller hvor fondet sitter i styret i et selskap hvor de er ren kreditor.

Det er også reist spørsmål vedrørende de juridiske sidene ved overføring av eksisterende portefølje til NORFUND. Det er foretatt juridiske betenkninger fra ulike hold. Det er enighet mellom NORAD og NORFUND om at man kan få fram praktiske overgangsløsninger som er tilfredsstillende for berørte parter og ivaretar de nødvendige juridiske hensyn. I NORFUND-lovens § 1 fastslås det for øvrig at fondet " ... etter nærmere samtykke kan forvalte andre statlige støtteordninger for næringsutvikling i utviklingsland".

Vedlegg 4

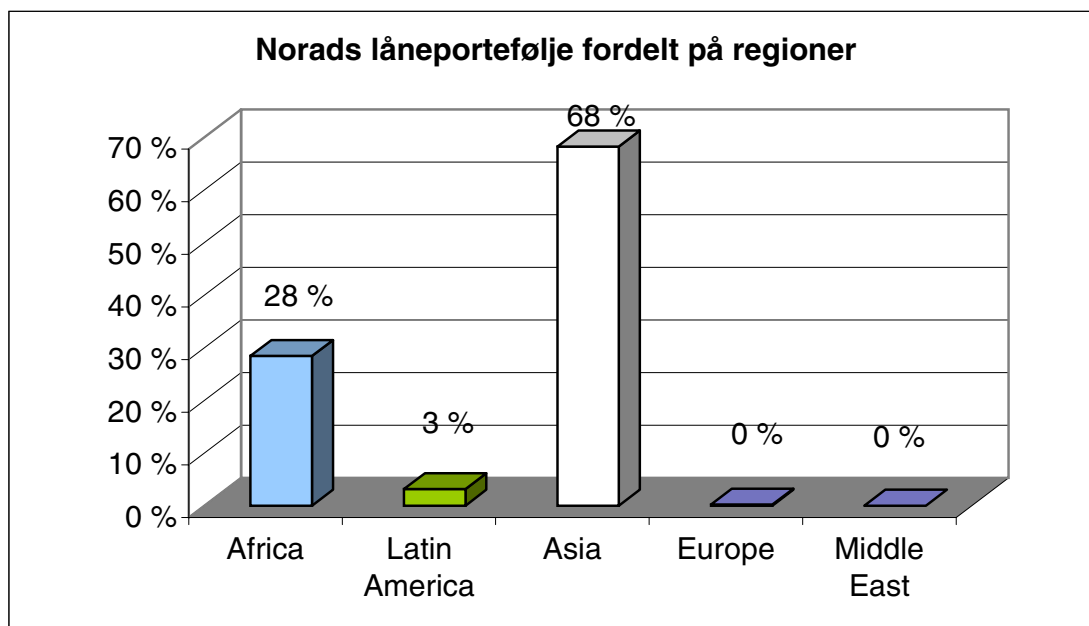
Norfunds investeringer fordelt på regioner

NORFUNDs oversikt er basert på tall for fondets portefølje på 29 prosjekter (under gjennomføring og prinsippgodkjente) investeringer per 30.11.00.

NORADs subsidierte låneordning fordelt på regioner

Tallene er basert på NORADs låneportefølje på 51 lån.

Vedlegg 4

Brev fra utenrikskomiteen v/Einar Steensnæs til utenriksdepartementet v/Anne Kristin Sydnes, datert 30. november 2000

Vedr. kap 191 i St.prp. nr. 1 Utenriksdepartementet

Jeg viser til telefonsamtale og forståelsen av omtalen i budsjettproposisjonen på side 203 der det heter:

"Til kortsiktig humanitær bistand vil 75 mill. kroner bli frigjort bl.a. ved overføring av langsiktige programmer til andre deler av bistandsbudsjettet."

Jeg kan ikke se at Regjeringen har redegjort nærmere for hvordan beløpet er fordelt på andre kapitler, men har tidligere fått opplyst fra Utenriksdepartementet at tanken er å finansiere virksomheten via regionbevilg-

ningene. Jeg kan imidlertid ikke se at dette er nevnt i budsjettomtalen for noen av regionbevilgningene. Det er også uklart om disse regionbevilgningene gir hjemmel for å finansiere bistand til alle de land som får overføringer gjennom de langsiktige prosjektene som det er varslet skal flyttes ut av kap. 191. For de berørte organisasjonene vil det være av betydning hvorvidt prosjektporteføljen fortsatt skal ligge i Utenriksdepartementet, eller overføres til NORAD. Dette er det ikke redegjort for i proposisjonen.

Jeg vil være takknemlig for en nærmere redegjørelse for disse forholdene.

Vedlegg 5**Brev fra Utenriksdepartementet til utenrikskomiteen v/Einar Steensnæs,
datert 1. desember 2000****Vedrørende kap 191 i St.prp. nr. 1 Utenriks-
departementet**

Jeg viser til Utenrikskomitéens brev av 30. november 2000.

Vedlagt oversendes svar på komiteens spørsmål.

**Str. prp 1. kap 191. Spørsmål til utviklingsministe-
ren fra stortingsrep. Einar Steensnæs**

Det er regjeringens mål å styrke grunnlaget for fredelig løsning av konflikter og bidra til at samfunn som har vært rammet av konflikt, kan gå over i en positiv utviklingsprosess for gjenreisning, samfunnsbygging og forsoning. Målet for finansiering av tiltak over kap. 191, *Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktingetiltak*, er bla. å yte rask, effektiv og kvalitativ god humanitær bistand. En effektiv og målrettet bruk av midlene krever fleksibilitet og at store deler av midlene ikke etterhvert blir bundet opp i flerårige tiltak. Over kap. 191 finansieres det i dag en rekke tiltak som over tid har fått langsiktig karakter. Langsiktige tiltak, i den grad slike bør videreføres og kan bidra til å vareta behov i overgangsfasen mellom ren nødhjelp og gjenoppbygging, bør i størst mulig grad finansieres over kapitler som er innrettet mot langsiktig utviklingssamarbeid og forvaltes av NORAD.

For ytterligere å målrette innsatsen under kap. 191, vil man i vurderingen av hvert enkelt prosjekt legge vekt på prosjektenes humanitære karakter og levetid. Regjeringen vil foreta regelmessige vurderinger av tiltaksporteføljen under kap. 191 for å skille ut tiltak som har vært finansiert over lang tid og har fått langsiktig karakter. Langsiktige tiltak krever en annen oppfølging enn det er vanlig å gi kortsiktige humanitære tiltak. Slik oppfølging ivaretas bedre av NORAD enn av Utenriksdepartementet, som i dag forvalter kap. 191. I slike gjennomganger er det også et mål å identifisere tiltak som bør kunne utfases.

Det er i denne omgang identifisert et antall tiltak som er vurdert ut fra ovennevnte kriterier og som dermed utfases fra de humanitære budsjetter. Organisasjonene er orientert om at i det vil bli foretatt en gjennomgang

av prosjektene i samarbeid med Utenriksdepartementet og NORAD med sikte på å finne fram til en hensiktsmessig videreføring eller avvikling. Det er ikke tatt noen beslutning om på hvilke kapitler tiltakene skal finansieres – regionbevilgningene eller andre. Finansieringsform vil bli valgt utfra tiltakets karakter og i henhold til de retningslinjer som gjelder for hvert enkelt kapittel. Det følger av dette at det ikke foretas en overføring av midler fra Utenriksdepartementet til NORAD, men kun legges opp til en overføring av konkrete tiltak.

I lys av det forhold at de her omtalte tiltak har vært innrettet mot humanitær bistand i konfliktområder, og nå kanskje i større grad kan bidra i en overgangsfase mellom nødhjelp og gjenoppbygging, vil det ikke være unaturlig at de finansieres over de relevante regionbevilgninger. Som det fremgår av teksten i St. prp. 1, omtalen i tilknytning til regionbevilgningene under kap. 150, er hensikten med disse bevilgningene også å bidra til å forebygge og løse væpnede konflikter *samt å bistå land som er i ferd med å bygge opp samfunnet etter å ha vært rammet av slike konflikter*. Det vil imidlertid være naturlig at NORAD i sin vurdering av tiltakene, også ser på finansiering over andre relevante kapitler.

De frivillige organisasjonene er viktige partnere for Utenriksdepartementet og NORAD i arbeidet med såvel humanitær som langsiktig bistand. Regjeringen legger derfor vekt på at behandlingen av prosjekter og tiltak foregår i nært samarbeid med organisasjonene. Begge parter må her vise tilstrekkelig fleksibilitet og til enhver tid ha de overordnede mål for bevilgningene for øyet, slik at vi totalt sett oppnår den best mulige bruk av de midler som ligger i bistandsbudsjettet. Det skal da selvfølgelig ikke være slik at en nødvendig og regelmessig gjennomgang av tiltaksporteføljer er til ulempe for organisasjonenes arbeid. Regjeringen har tiltro til at organisasjonene har den nødvendige tilpasningsevne til å kunne håndtere den mer dynamiske bruk av bistandsmidlene som det legges opp til.